

Šajā numurā

1. un 3. Sācies atbildīgs LNS projekts „Aktīvs nākotnei”, ko finansē Latvijas valsts

1. un 5. Rītausmieši savā Dzīvesskolā māca arī liepājniekus

2. LNS vadība risina svarīgus jautājumus un piedalās konferencē par IT nodrošināšanu

3. Realizācijā ir vairāki LNS projekti. Būs vēl arī citi...

4. – 5. Uzziniet, kas notiek biedrībās!

6. Rīgas skola nosvinējusi dižo 175 gadu jubileju. Bet salidojums vēl būs

7. Rainieši sacenšas dzijas lasīšanā, un LNS apciemo jaunieši Ēnu dienā

8. Patīkami, ja darba devējs uzslavē

9. – 10. Veidosim draudzīgu vidi – savā mājā, sev apkārt, Latvijā

11. Katram savas Lieldienas – tikai ar prieku sirdī

12. Modernās tehnoloģijas paplašina pieejamību videi

13. Kad saziņai nav nepieciešams tulks

14. Praktiskās ziņas, kas var noderēt

15. Par tiem, kas ķer Lielo zivi... un citi čempioni

16. Kas, kur, kad – apmeklējiet, izmantojiet iespēju būt klāt pasākumos. Sveiciet savus biedrus – aprīļa jubilārus!

Nākamais numurs
24. aprīlī

Veicinās nedzirdīgo personu iesaisti darba tirgū

Latvijas prezidentūra
Eiropas Savienības
Padomē

Pasākumu finansē Latvijas valsts

Projekta darba grupas sēdē

Latvijas Nedzirdīgo savienība no šī gada marta līdz jūnijam realizē projektu „Aktīvi nākotnei”. Projekta mērķis ir sekmēt iekļaujoša darba tirgus attīstību, diskutējot par pieredzi, esošo situāciju un iespējamiem risinājumiem nedzirdīgo personu nodarbinātībā Eiropas Savienībā.

Diskusiju sesijā „Nedzirdīga persona ES darba tirgū” apspriedīs pieredzi Latvijā un citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, esošo situāciju un iespējamus risinājumus dzirdes invalīdu nodarbinātības jomā un iekļaujoša darba tirgus attīstībā, konstatēs jomas un izstrādās priekšlikumi, kas ir būtiski dzirdes invalīdiem un risināmi nākotnē.

Diskusiju sesija sastāvēs no vairākām daļām – 2015. gada 14. maijā norisināsies darbnīca „Nodarbinātība un pārvietošanās brīvība”,

Tālāk lasiet 3. lpp.

Rītausmieši izrāžu virpulī

Kopbilde no viesizrādes Liepājā

Veiksmīgs bija mūsu starts Starptautiskajā amatieru teātru festivālā „Rīga spēlē teātri 2014”, kurā LNS deju un drāmas amatierkolektīvu no kultūras nama „Rītausma” izrāde „Dzīves skola Nr.1” saņēma diplomu par „Asprātīgu vizuālo jaunradi” un „Rītausmas” radošās grupas izrāde „Balerīnas” saņēma diplomu par „Par veiksmīgu ārzemju dramaturģijas iestudējumu”.

Tālāk lasiet 5. lpp.

LNS vadības kalendārs

Ziņo LNS prezidents EDGARS VORSLOVS

13. februārī kopā ar LNS valdes locekļiem Māru Lasmani un Ivaru Kalniņu apmeklēja Rīgas internātvidusskolu bērniem ar dzirdes traucējumiem, lai sveiktu skolu 175 gadu jubilejā.

18. februārī vadīja iepirkumu komisijas sēdi, kuras laikā tika izskatīti pretendenti iesniegtie piedāvājumi konkursā „Surdotehnikas piegāde 2015. gadam”, diemžēl daļā pozīciju iepirkums beidzās bez rezultāta, jo netika iesniegti piedāvājumi vai tie bija neatbilstoši prasībām.

19. februārī kopā ar advokāti piedalījās tiesas procesā par zemes nomas mak-su Rīgā, Kandavas ielā 27.

20. februārī tikās ar Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvēm, kas LNS veica pārbaudi par pievienotās vērtības nodokļa atspoguļojuma deklarācijās atbilstību LNS realizētā projekta “Ejot līdzī laikmetam” nosacījumiem. Pārbaudes laikā neatbilstības netika konstatētas.

23. februārī tikās ar Valsts kontroles (VK) pārstāvēm, kas LNS un tās kapitālsabiedrībās veica izlases veida pārbaudi

par finansējuma izlietojumu, veicot valsts deleģētās funkcijas. VK pārstāves ar sniegto informāciju un paskaidrojumiem bija apmierinātas.

26. februārī kopā ar LNS valdes locekli Ivaru Kalniņu tikās ar Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijas (LNJO) pārstāvi K. Beisoni-Kuzminu. Tikšanās laikā tika pārrunāts LNJO pašreizējais statuss un turpmāk LNJO un LNS sadarbība nedzirdīgo jauniešu interešu pārstāvēšanā.

2. un 5. martā vadīja iepirkumu komisijas sēdes, kuru laikā tika izskatīta un apstiprināta dokumentācija konkursam “Objekta Rīgā, Elvīras ielā 19 jauna ieejas mezgla izbūve, ventilācijas šahtu nojaukšana”. Šī iepirkuma rezultātā plānots noskaidrot būvdarbu veicēju, kas uzbūvēs ieejas mezglu jaunajām Surdocentra telpām un izremontēs ēkas fasādi.

9. martā vadīja ikmēneša valsts deleģēto uzdevumu izpildes sapulci, kurā piedalījās LNS vadība, LNS Rehabilitācijas centra un LNS Surdotehnikās palīdzības centra vadība. Sapulces laikā tika analizēts 2015. gada februāra mēneša darbs,

kā arī apspriests darbs turpmākajiem 2015. gada mēnešiem, lai nodrošinātu valsts deleģēto uzdevumu veikšanu.

10. martā kopā ar valsts deleģēto sociālo pakalpojumu nodaļas vadītāju Inesi Immuri tikās ar LNS rehabilitācijas centra vadību. Tikšanās laikā tika spriests par jaunajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumu groziem un to izcenojumiem, kas pašlaik tiek saskaņoti ar Labklājības ministriju.

13. martā vadīja Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) semināra, kas notiks šī gada maijā Rīgā, rīkošanas darba grupas sēdi. Semināra rīkošanai ir izstrādāts projekts “Aktīvi nākotnei” un šī projekta realizācijai ir izdevies piesaistīt finansējumu no valsts budžeta finansētās programmas “Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas Prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā”.

Seminārā gaidāmi pārstāvji no vairāk kā 30 Eiropas valstīm. Tas būs nozīmīgs pasākums, jo vēl nekad Latvijā vienlaikus nav viesojies tik kupls Eiropas nedzirdīgo organizāciju pārstāvju skaits. ▲

Par informācijas un komunikācijas tehnoloģijām

21. februārī Jūrmalā pulcējās vairāk nekā 150 starptautiskās invaliditātes kustības pārstāvju no visas Eiropas, lai piedalītos konferencē par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) nodrošināšanu personām ar invaliditāti.

Pasākums risinājās Latvijas ES prezidentūras ietvaros un atbilda Eiropas Savienības izvirzītajām prioritātēm digitālajā jomā. To atklāja Eiropas Foruma cilvēkiem ar invaliditāti – EDF viceprezidente un Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizāciju apvienības „Sustento” vadītāja Gunta Anča.

Klātesošos uzrunāja Latvijas labklājības ministrs Uldis Augulis, Eiroparlamenta deputāte Iveta Grigule, EDF ģenerālsēkretārs Rodolfo Katani.

Notika domu apmaiņa minētajā jautājumā starp personu ar invaliditāti orga-

nizāciju pārstāvjiem, no vienas puses, un Eiropas un valsts līmeņa lēmumu pieņēmējiem, no otras puses.

Gunta Anča skaidroja: „Latvijā invaliditāti bieži vien saistām tikai ar sociālajiem vai veselības aprūpes pakalpojumiem. Mēs runājam par invaliditātes pensijām un pabalstiem, dažreiz par nodarbinātību un tikai ļoti reti iedomājamies, cik svarīgi personām ar invaliditāti ir IKT risinājumi ikdienas darbībā. Piemēram, navigācijas sistēmas palīdz neredzīgiem cilvēkiem orientēties dažādās vidēs, bet nedzirdīgie cilvēki var komunicēt, izmantojot īpašas programmas mobilajiem telefoniem. Mums vienkārši ir jāatzīst un jāapgūst šīs iespējas.”

Rodolfo Katani vērsa uzmanību uz to, cik būtiskas ir personu ar invaliditāti tiesības iekļauties uz digitālām zināšanām balstītā sabiedrībā kā vienlīdzīgiem pilsoņiem un klientiem:

„Mums ir nepieciešams spēcīgs un saistošs tiesiskais regulējums, kas ļauj ieviest inovācijas un personām ar invaliditāti nodrošina mūsdienīgu tehnoloģiju pieejamību. Mums jāpanāk, ka ar tiesību aktiem IKT jaunās iniciatīvas ievieš kā neatliekamu un būtisku dzīves nepieciešamību.”

Uldis Augulis uzsvēra, ka Latvijas prezidentūras laikā vairāk uzmanības jāvelta tādiem politiskiem risinājumiem,

kas veicinātu ES saistību izpildi jautājumos par vienlīdzīgām iespējām personām ar invaliditāti:

„Tādēļ, dažādās diskusijās mēs rosinām tēmas, piemēram, par cilvēku ar invaliditāti nodarbinātību, bērnu ar invaliditāti tiesībām, kā arī iespējamo tehnoloģiju nodrošināšanu. Jo īpaši mēs uzsveram iekļaujošās izglītības nozīmi, kas savukārt ir ceļš uz ikviena cilvēka nodarbinātību un neatkarību.”

Konferencē piedalījās arī LNS valdes locekles Sandra Gerenovska un Inese Immure.

Sandra Gerenovska: „Man bija prieks šajā konferencē satikt savus nedzirdīgos kolēģus – Grieķijas nedzirdīgo organizācijas prezidentu Jannu Jalurosu un Kipras nedzirdīgo organizācijas prezidentu Mariju Savido. Ar interesi vēroju tulku Poliota Olivera un Gerdinanda Vagenāra tulkojumu starptautiskajā zīmju valodā. Ieguvums visi bija tas, ka saņēmām informāciju par esošo situāciju un risinājumiem, kā arī ieskatu turpmākās attīstības perspektīvās, sākot no šīs svarīgās jomas iekļaušanas ES likumdošanā līdz pat ļoti praktiskiem projektiem.”

Neko par mums bez mums – tāds ir vadmotīvs visu cilvēku ar invaliditāti organizāciju darbībā. ▲

**Sagatavoja: LNS Informācijas centrs
Publicitātes foto**

Sākumu lasiet 1. lpp. *Veicinās nedzirdīgs personu iesaisti darba tirgū*

15.maijā seminārs un diskusija „Iekļaujošais darba tirgus”, 16.maijā noslēguma diskusijas kompetenču grupā „Nedzirdīgu personu nodarbinātība nākotnē. Pieejas, rīcība, soļi” un dalībnieku diskusijas, apspriežot izstrādātos priekšlikumus un sagatavojot rezolūciju par dzirdes invalīdu nodarbinātības un iekļaujoša darba tirgus attīstību. Diskusiju sesija noslēgsies jūnijā ar rezolūcijas apstiprināšanu.

Diskusijās piedalīsies visu ES 28 dalībvalstu nedzirdīgo sabiedrisko organizāciju 120 darbinieki un biedri no Apvienotās Karalistes, Austrijas, Beļģijas, Bulgārijas, Čehijas, Dānijas, Francijas, Grieķijas, Horvātijas, Igaunijas, Īrijas, Itālijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas, Luksemburgas, Maltas, Nīderlandes, Polijas, Portugāles, Rumānijas, Slovākijas, Slovēnijas, Somijas, Spānijas, Ungārijas, Vācijas, Zviedrijas. Projekta aktivitātes tieši sekmēs cilvēku ar dzirdes traucējumiem informētību, bet netieši – viņu

konkurētspēju darba tirgū.

Diskusijās apspriesto problēmu risinājumu un priekšlikumu rezultātā taps rezolūcija par vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu nedzirdīgo personu nodarbinātības un iekļaujoša darba tirgus attīstības jomā. Diskusiju rezultāti sniegs tiešu ieguldījumu Latvijas prezidentūras prioritārā darba virziena „Konkurētspējīgāka ES kā pamats izaugsmei, cilvēka dzīves kvalitātes uzlabošanai un ieguldījums nākotnes attīstībā” kontekstā, sekmēs sabiedrisko organizāciju darbības un sadarbības attīstību vienotu mērķu realizācijā ar sociāliem partneriem un iesaistītām valsts institūcijām.

Biedrības „Latvijas Nedzirdīgo savienība” projekts „Aktīvi nākotnei” tiek realizēts Latvijas valsts budžeta finansētās programmas „Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē īstenošanā” ietvaros. ▲

Kāda būs „Mūsu Rīga klusumā” – to paši parādīsim

Sācies LNS projekts „Mūsu Rīga klusumā”, kas ilgs no 2. marta līdz 15. jūnijam.

Projekta mērķis – sekmēt saliedētas sabiedrības veidošanos un nedzirdīgo cilvēku integrāciju Rīgas pilsētā, nodrošinot radošas un izzinošas brīvā laika aktivitātes 80 Rīgas pilsētā dzīvojošiem nedzirdīgiem cilvēkiem, to skaitā 20 jauniešiem.

Tā viņiem būs iespēja lietderīgi pavadīt brīvo laiku, vienlaicīgi iegūstot sākotnējās prasmes veidot video-sīžetus, aprakstus un fotosīžetus, pilnveidot iemaņas darbā ar informāciju (prasmī atlasīt, analizēt) un prezentācijām utt., lai kopumā nostiprinātu labas tradīcijas brīvā laika pavadīšanā.

Studijā „Īsfilmas darbnīca” notiks apmācības īsfilmas sīžeta un tehniskā izpildījuma veidošanā; īsfilmas saturstāvēšana, apspriešana, diskusijas par īsfilmas ideju, sīžeta aktualitāti.

Tiks izveidotas 10 tematiskās īsfilmas latviešu zīmju valodā par Rīgas pilsētu šādās grupās: *kultūras mantojums; kultūras dzīve; sporta aktivitātes; veselīgs dzīvesveids; atpūtas iespējas.*

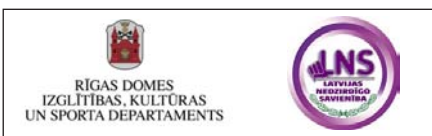
Studijā „Aprakstu darbnīca” notiks teorētiskās apmācības fotogrāfiju veidošanā par Rīgas pilsētu; labāko fotogrāfiju atlase, aprakstu izveide, fotogrāfiju noformēšana izstādei šādās jomās: *krāšņākie Rīgas nami; kultūras mantojums; aktuālie notikumi 2015; cilvēki Rīgas ielās; Rīgas parki; baznīcas Rīgā; Rīga no neparasta skatupunkta.*

Aktivitātes „**Mans stāsts par Rīgu**” ietvaros notiks fotogrāfiju izstāde – kā kopsavilkums apgūtām zināšanām minēto studiju darbnīcās.

Tādējādi nedzirdīgie cilvēki, Rīgas pilsētas sabiedrības daļa, brīvā laika aktivitātēs radoši parādīs savu radošo redzējumu un izjūtas visai sabiedrībai.

Sekojiet projekta aktuālajai informācijai un izmantojiet iespēju vērot projekta radošos rezultātus! ▲

Projekts tiek līdzfinansēts 4252 eiro apjomā (92,39%) no Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sabiedrības integrācijas programmas ietvaros.

Jauni projekti - jaunas idejas 2015

Kā zināms, pašlaik LNS darbībā netiek realizēti ES fondu ietvaros finansēti projekti, jo vēl nav izsludināta pieteikšanās uz šādiem konkursiem. Bet tas nozīmē, ka jāmeklē un maksimāli jāizmanto citas iespējas. Kā liecina saņemtā informācija no Iepirkumu un projektu nodaļas, tas arī notiek.

Gan 2014., gan šajā gadā LNS piedalījies daudzos projektu konkursos, gūstot finansiālu atbalstu dažādu iniciatīvu realizēšanai. Piemērs veiksmīgai sadarbībai ar pašvaldību – jau pusgadu aktīvi darbojas **dienas centrs nedzirdīgajiem rīdziniekiem Rītausmā**, un tā darbību 2015. gadā finansē Rīgas Dome.

Martā sākusies patlaban visapjomīgākā un svarīgākā LNS projekta „**Aktīvs nākotnei**” realizācija, kuru finansē Latvijas valsts no budžeta programmas „Atbalsts sabiedrības līdzdalībai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības padomē īstenošanā” (*skat. atsevišķi*).

Pašlaik realizācijā ir arī vēl vairāki citi projekti. Šajā gadā pirmo no tiem – „**Draudzīga vide jāveido pašiem**” ar Latvijas vides fonda finansējumu uzsākusi LNS Informācijas nodaļa (*par to jau ziņots KS 2. nr. aprakstā*), un šajā numurā varat lasīt pirmo tematisko materiālu kopu, kas veidota šī projekta ietvaros (*skat. 9. – 10. lpp.*).

Informācija mājaslapā un afišās vēstī par vēl kādas pavisam jaunas radošas ieceres īstenošanu projektā „**Mūsu Rīga klusumā**” – Latvijas Nedzirdīgo filmu festivālu 25. martā un citām aktivitātēm ar Rīgas Domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta atbalstu (*skat. blakus*).

Minētais departaments LNS piešķirjis finansiālu atbalstu arī dažādu citu kultūras aktivitāšu veidošanas būtiskam atbalstam budžeta programmas „**Atlidzība autormākslas kolektīvu vadītājiem un speciālistiem**” ietvaros.

Savukārt kuldīdznieki saņēmuši finansējumu no savas pašvaldības tradicionālo sacensību „**Kuldīgas tūrists 2015**”, kurās piedalās mūsu ļaudis no dažādām Latvijas malām.

Vēl vairāki projekti ir iesniegti un gaida atbildi, piemēram, Kultūras kapitāla fondam – „Iepazīt Raini Latvijas Nedzirdīgo savienībā” (Raina lugas iestudēšanai zīmju valodā); Liepājas pilsētas pašvaldībai „Darīt, redzēt, ieguldīt!” (biedrības aktivitāšu atbalstam); Alūksnes pašvaldībai „Dzied vasara Latvijas vainagā” (LNS kultūras festivāla tehniskajam atbalstam); arī kuldīdznieki vēl gaida atbildi no savas pašvaldības 2015. gada pasākumu atbalstam. ▲

Pļaviņās vienmēr interesanti

Jau vairākus gadus, kopš esmu nomainījusī biedrību – no Smiltenes uz Pļaviņu, un ar šo savu lēmumu esmu ļoti apmierināta. Nedaudz par savu tagadējo biedrību!

Pasākumus biedrībā parasti apmeklēju tikai svētku reizēs un vēl tad, kad no Rīgas atbrauc sociālā darbiniece Vita Kamare.

Šie saieti organizēti ļoti interesanti. Ierodas lielākā daļa biedru, mājās paliek vien tie, kuri vairs nespēj paiet.

Patīkami vērot, kā šajās reizēs visvairāk rosās „vīriešu komanda”, bet sievietes atpūšas. Pats pirmais ir Raitis Rūrāns – krāsniņas kurinātājs, pie galda klāšanas vienmēr klāt Ainārs Osmanis – „biedrības galvenais kungs”, un pasākumu atklāj Viesturs Jakubovičs. Galds no saņemtajiem groziņiem parasti ir kā mājās, pat ar siltajiem ēdieniem, ko sarūpē Māra Auziņa un Manefa Uljanova.

Atceros, piemēram, jauko tikšanos 14. februārī, kad notika gan grupas sapulce, gan Valentīndienas atzīmēšana ar sarkanām sirsniņām, tādiem pašiem aksesuāriem un tērpiem.

Grupās sapulcē biedri teica daudz labu vārdu par Aināra darbu, priecājās par to, ka biedrības rīcībā ir savs tulks Zane Punovska un klientu apkalpošanas speciāliste Ilze Gabrānova. Par sociālās rehabilitācijas procesu informāciju sniedza no Rīgas ieradušies sociālie darbinieki Ārija Medne un Ivars Kalniņš.

Saviesīgajā daļā pie bagātīgi klātā galda garlaicīgi nebija. Par politiskiem notikumiem plaši informēja biedrības vadītājs. Sekoja Vitas Kamares stāstījums par Sveču un Valentīndienas tradīcijām. Raisījās sarunas, jautājumi – atbildes, rotaļas un atraktīvas sacensības. Paldies par šo saturīgi aizvadīto dienu organizatoriem.

Vēl nedaudz par citu. Meklējot atbildes konkursam „LNS – 95”, uzdūros faktam, ka pēdējā laikā ļoti daudzi mūsu biedri aizbrauc uz ārzemēm. Skumji, ka jaunajiem tagad tikai nauda prātā, lepna mašīna, māja, bet – Latvijas lauki aizaug, mājas stāv tukšas, biznes neattīstās. Arī Latvijā ko darīt netrūkst, arī nedzirdīgie var labi strādāt, kā tas redzams no „Kopsolī” rakstiem par mūsu cilvēku darbu. Bagātība svešumā laimi nenesīs, ja sirds vilks uz tēvzemes pusi. ▲

Dzintra Ligita Herbste

Jelgavnieki modina dabu

Tajā pašā dienā Jelgavas grupas biedri tikās, lai ar jautrām spēlēm un atrakcijām atmodinātu dabu pavasarim. Spēlējām badmintonu, metām šautriņas un izmēģinājām jauno mednieku šautuvi, šaujot mērķi.

Visiem dalībniekiem vajadzēja savākt maksimālos punktus. Kamēr puīši apkopoja rezultātus, meitenes klāja galdus. Ēdām oriģināli gatavotas pankūkas un plāceņus ar dažādu pildījumu – dārzeni, spināti, biezpiens, karameles u.c.

Suminājām uzvarētājus sacensībās:
1. vietā – Viktors Bērziņš un Anita

Grahoļska; 2. Toms Lasmanis un Ilona Pole, **3.** Māris Veidemanis un Natālija Felkere ar dēlu Hariju.

Pasākuma kulminācijā sadedzinājām aizgājušās ziemas simbolu – salmu raganu. Nu tā vairs neatgriezīsies!

Vairāk foto: www.flickr.com/photos/111649368@N03/ ▲

Anita Grahoļska, teksts un foto

Metēndienas prieki

Meteni – pavasara gaidīšanas svētkus rīdiniņieki nolēma nosvinēt 28. februārī dabas parkā „Ogres zilie kalni”. Parasti šajos svētkos priekšroka ir vizināšanās priekiem ar ragaviņām. Bet ko darīt, ja šogad sniega nav?! Aizvietojām tos ar rotaļām, florbolu un prāta spēli.

Protams, cienājāmies ar pankūkām un karstu tēju. Pēc tam devāmies uz Ogres skatu torni, no kura paveras neaizmirstams skats. Pabijām arī ūdenskrātuvē. Noslēgumā

Ogres centrā vēl omulīgi pasēdējām patīkamā kafejnīcā. ▲

*Viktorija Romanova
Foto: Aleksandrs Romanovs*

„Sajūta kā septītajās debesīs...”

8. martā liepājnieces nolēma sevi iepriecināt, dodoties uz SPA.

Izbaudījām tur burbuļbaseinu, turku, sāļu un aromātisko saunu, un vismaz uz dažām stundām sajūta bija kā

septītajās debesīs – aizmirsās viss, kas reizēm pat ļoti nogurdina ikdienā. Tas bija lielisks atpūtas laiks, ko pavadījām jautrā kompānijā.

Pēc tam kopā pastaigājāmies pa parku un iegriezāmies picērijā. Beigās kā pārsteigumu saņēmām arī tulpes. Protams, mājās mūsu sievietes gaidīja vīri ar ziediem un klātiem galdiem.

Tāda – ar maziem dzīves priecīgiem, baudu un atpūtu piepildīta bija šī diena... Nolēmām, ka šī tradīcija jāturpina, – esam to pelnījušas kaut reizi gadā. ▲

Gundegas Paņko teksts un foto

Daugavpīlieši asina prātu

Par godu LNS jubilejai šogad – 10. martā Daugavpils biedrībā notika "Asini prātu" konkurss, kurā piedalījās 16 biedri.

Bija sagatavoti 15 jautājumi – kā izrādījās, ne tik viegli. Vajadzēja atcerēties daudz notikumu un faktu par Daugavpils biedrību: kā sauca pirmo priekšsēdētāju, kad dibināta biedrība,

pašu biedrību.

Nākamais konkurss tiks organizēts jautājumos par citām LNS Latvijas biedrībām. ▲

Elvīras Čaikas teksts un foto

Paldies no sirds!

Sirsniņi pateicamies NIAF "Klusums" vadītājam GUNTARAM BEISONAM par sagādātajām Ziemassvētku paciņām.
Rīgas biedrības pensionāri

Viņus saliedē biedrība

Latvijas Nedzirdīgo savienības Ventspils biedrības aktivitātes plašākā sabiedrībā nav bieži pamanāmas, taču savā lokā biedri gan atpūšas, gan sporto, gan izglītojas dažādās nodarbībās.

Biedrībā šobrīd darbojas 42 biedri.

Komunikācija ar dzirdīgajiem cilvēkiem ir apgrūtināta, tāpēc visbrīvāk viņi jūtas savējos vidū

Biedrības telpas apmeklētājiem atvērta katru dienu, var nākt spēlēt dambreti, šahu, novusu, mest šautriņas, klausīties lekcijas, apmeklēt psihologu, palasīt *Dienu* un arī *Ventas Balsi* – palīdz redakcijai par iespēju to saņemt bez maksas.

„Ģimenē mūsu cilvēki sēdētu pie televizoriem, te viņi parunā savā starpā, dalās pārdomās par notikumiem Latvijā un pasaulē – labi un ļautri ir visiem,” stāsta Raisa Civkunova. *„Kopumā mūsu darbību Ventspilī atbalsta – peldbaseinu varam apmeklēt bez maksas, dome piešķir autobusu braucieniem uz Nedzirdīgo dienu Rīgā un uz festivāliem. Ar pašvaldības atbalstu izremontētas biedrības telpas, uzņēmums „Ventspils nafta” uzdāvināja televizoru. Sporta zālē varam uzspēlēt basketbolu un citas spēles.”*

Vislielākā problēma, kas visvairāk skar nedzirdīgos jauniešus, ir tā, ka viņi nevar atrast darbu. No apmēram divdesmit darbaspējīgā vecuma biedriem strādā tikai viens.

„Tas ir ļoti smagi, tāpēc daudzi jaunie aizbraukuši uz ārzemēm, tur viņiem darbs atrodas,” ar rūgtumu teic biedrības priekšsēdētāja. *„Uzzinot, ka cilvēks nedzird, atbilde ir: mums nevajag. Valsts mērogā nav nekādu centienu šo situāciju mainīt, bet uz vietas lēmums – pieņemt vai nepieņemt darbā nedzirdīgu cilvēku – ir subjektīvs, atkarīgs vienīgi no darba devēja.”*

Biedriem pieejami palīglīdzekļi – surdotehniskās palīdzības centra filiāle atrodas tajā pašā biedrības ēkā. Ik pēc pieciem gadiem nedzirdīgie saņem dzirdes aparātu, pieejami arī īpaši nedzirdīgo vajadzībām piemēroti pulksteņi, durvju zvani un citas ierīces.

Biedrībā strādā arī surdotulkotāja Ina Rutkovska. Jau 12 gadus viņa palīdz nedzirdīgajiem cilvēkiem ikdienas gaitās: *„Eju līdzi nedzirdīgajiem uz Sociālo dienestu, Latvenego, pie ārsta utt. – visur tur, kur viņiem nepieciešams kontaktēties un izteikt savas vajadzības.”* ▲

Saisināti no laikrakstā „Ventas Bals” publicētā raksta

(pilns teksts: www.lns.lv – Nedzirdīgie masu medijos)

cik biedru šobrīd tajā utt.

Konkursanti sacentās 2 komandās. Vienlīdz grūti gāja abām, precīzas atbildes uz dažiem jautājumiem nespēja atrast. Tomēr noslēgumā visi bija apmierināti un priecīgi, ka konkursa gaitā padziļinājuši zināšanas par savu

Sākumu lasiet 1. lpp. Rītausmieši izrāžu virpult

Pēc žūrijas locekļu ierosinājuma tikām pieteikti arī Latvijas Nacionālā kultūras centra amatierteātru skatē „Gada izrāde 2014”.

Mūsējie startē godam

„Dzīves skola Nr.1” stingras žūrijas novērota startēja 3. martā mūsu pašu mājā – „Rītausmā”, savukārt „Balerīnas” priecēja VEF Kultūras pils apmeklētājus 7. martā. Žūrijas vērtējums nebija viennozīmīgs, taču kopumā var secināt, ka nedzirdīgo teātris pilnībā spēj sacensties vienlīdzīgi ar citiem. Rītausmieši ar šo izrādi devās arī viesizrādē uz Liepāju 14. martā, kur priecēja ne tikai vietējās LNS biedrības apmeklētājus, bet to Kurzemes nedzirdīgo salidojuma ietvaros vēroja arī ventspilnieki. Par iespēju aizbraukt uz Liepāju lielajam aktieru pulkam ar visiem izrādei nepieciešamajiem rekvizītiem jāpateicas **Rīgas domes Izglītības kultūras un sporta departamentam** (RD IKSD).

„Balerīnas” savukārt dosies uz starptautisko nedzirdīgo festivālu Austrijā, kur 5.maijā uzstāsies Vīnē. Turēsim īkšķus par mūsējiem!

Pašdarbnieki ir apbrīnojami

Viņi velta skatuvei visu savu brīvo laiku, kā arī nereti spiesti atprasīties no skolas, darba, nemaz nerunājot par privātās dzīves pakārtotā mēģinājumiem un koncertēšanai. Lai visiem izdodas arī turpmāk gūt gandarījumu no būšanas uz skatuves, nesūrojoties par to, no kā viņiem nākas citkārt atteikties, lai sasniegtu tik labus rezultātus.

Rīgā ieradīsies norvēģu režisors

Kā dāvanu mūsu aktieriem var minēt **Rīgas Domes** atbalstīto SIA „LNS Rehabilitācijas centra” projektu „Norvēģija - Latvija: pirmie soļi sadarbībā”, kas tiks īstenots no 8. līdz 22. aprīlim.

Projektā paredzēts uzņemt mūsmājās režisoru Forhadu Hassanu no Norvēģijas Nedzirdīgo kultūras attīstības centra, kas divu nedēļu laikā mācīs īpaši nedzirdīgiem piemērotu pantomīmas tehniku.

Papildu „Rītausmas” aktieriem un dejotājiem projektā aicināti iesaistīties arī reģionu pašdarbnieki, tikai diemžēl nevaram segt ne ceļu, ne uzturēšanās izdevumus Rīgā.

Skatītājiem projekta rezultātus būs iespējams vērot **22. aprīlī pl. 17 Rītausmas namā**, Kandavas 27. Sīkāku informāciju var saņemt pie projekta vadītājas Danas Kalpiņas – Geidas pa tel. 28344151 vai e-pastā dana.kalpina@lns.lv.

Prieks, ka Rītausmā roku rokā darbojas aktieri ar dejotājiem, jaunākā paaudze ar vecāko – mācāmies cits no cita un augam kopā. ▲

Dana Kalpiņa - Geida

Mēs – jubilejas gadā

1840. gada 21. februārī dibināta skola nedzirdīgiem bērniem Rīgā. 2015. gada 21. februārī ar svinīgu svētbriķi Rīgas Lutera baznīcā tika atzīmēta Rīgas internātvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem 175. jubileja.

Ir taisnība sacītājā, ka mūsdienās kaut ko nodibināt ir viegli, bet, lai pastāvētu un pie tam tik ilgi, nepieciešams pamatīgs darbs un liela mīlestība, un pārlicība, ka šādai skolai ir jābūt. Mums šī pārlicība un ticība savai skolai ir. Kā gan citādi, ja šajā jubilejas reizē tika uzteikts un augstu novērtēts tik daudzu skolotāju un skolas darbinieku veikums nedzirdīgo bērnu izglītības un skolas attīstības labā.

Izglītības un zinātnes ministrijas Atzinības rakstu saņēma skolotāji Raita Stepāne un Jevgēņijs Vladimirs Puhovs, direktora vietnieces Zigrīda Zagurilo un Rita Nazarova, direktore Kristiāna Pauniņa, Rīgas domes Atzinības rakstus saņēma: Elvīra Jaščenoka, Anna Malnača, Inguna Poga, Guna Priede, Dzintra Store.

Rīgas domes Izglītības, kultūras, sporta departamenta Atzinības rakstus saņēma: Renāte Asare, Veronika Dzalbe, Sandra Jarāne, Biruta Rūta Lecinska, Velga Lielnora, Aina Meikšāne, Anita Neimane, Benita Plinta, Iveta Rožuleja, Vija Šika, Jolanta Tauriņa, Olga Volonte, Zinaida Jegorova, Agra Benita Kardaša, Gundega Malicka, Ilona Zlotņikova.

3. februārī – skolas projekta „Veltījums manai skolai” atmiņu grāmatas atvēršanas svētkos pulcējās gan skolotāji, gan izglītojamie, gan vecāki – skolas absolventi – visi, kas savas atmiņas par skolu uzticējuši projekta autoriem. Skolēni kopā ar skolotājiem izgatavojuši skolas modeli, vienlaikus pasapņojot par pagalma atpūtas zonu aprīkojuma papildināšanu.

13. februārī notika svinīga pieņemšana par godu Rīgas internātvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem 175 gadu jubilejai, ko īpašu padarīja kopā

būšanas sajūta – tie ir kolēģi, skolas draugi, atbalstītāji un sadarbības partneri no tuvieņnes un tālienes, kas ne tikai svētku reizē apliecina skolas darba kvalitāti, bet arī ikdienā sniedz pleca sajūtu.

Ir ļoti jauki, ka skolas dzimšanas dienā vienmēr kopā ar kolektīvu ir arī bijušie darbinieki. Šķiet, ka paaudžu saikne ir tā, kas palīdz nodrošināt skolas ilgmūžību. Jubilejas sevišķais krāšņums ir skolēnu un skolotāju kopdarbs – skaistās melodeklamācijas, kas pasākumu padarīja ļoti sirsnīgu un mīļu. Pārsteigums svinību noslēgumā bija visu skolas nedzirdīgo kolēģu kopīgā melodeklamācija – esam ne tikai labi kolēģi ikdienā, bet arī ļoti draudzīgi un radoši ārpus darba pienākumiem.

Pēc šī pasākuma esam saņēmuši tikai atzinīgus vārdus, tāpēc ļoti priecājamies, ka izdevās sapulcināt savus kolēģus, draugus un sadarbības partnerus un raisīt patīkamas emocijas, uzlādējot pozitīvi turpmākajam darbam.

Viesu vidū bija arī vairāki LNS pārstāvji. LNS prezidents **Edgars Vorsklovs** savā apsveikuma runā teica:

„Paldies bijušajiem un esošajiem pedagogiem, skolas darbiniekiem, kas 175 gadus attīstījuši skolu un devuši iespēju nedzirdīgo izglītošanai. Novēlu skolai uzplaukumu, par spīti visām grūtībām.”

Ivars Kalniņš sveica skolu laikraksta „Kopsoli” vārdā. Viņa pārdomas:

„Svinības manī raisīja emocionālas izjūtas, un, liekas, tās skāra arī daudzu citu jubilejas apmeklētāju sirdis. Iesākot svinīgo daļu, uz ekrāna varēja vērot jauku videofilmu, kurā bērni vizinās ar ragaviņām, un, lūk, zālē pēc tam tiešām ienāca bērni ar ragaviņām. Aizkustinoši! Prieks par daudzajiem draugiem, kas bija ieradušies.

„Kopsoli” pastāvēšanas 60 gadus publicēti daudzi raksti, kurus gatavoja paši skolotāji, arī intervijas ar dažādu paaudžu ne-

dzirdīgajiem, kuri atceras skolas gadus ar pateicību sirdī. Tas viss paliek LNS vēsturē kā nedzirdīgo kultūras mantojums.

Novēlu skolai vēl ne jau 10 vai 50, bet veselus 175 gadus pastāvēt un darīt savu svētīgo darbu!”

21. februārī – 175. jubilejas svētbriķis Rīgas Lutera baznīcā vienoja skolas darbiniekus, skolēnus un viņu vecākus Ozolu ģimenes lasītājā vēstulē Korintiešiem:

„Ja es runātu cilvēku un eņģeļu mēlēs, bet man nebūtu mīlestības, es būtu kā donošs varš un šķindošs zvārgulis. Un, ja man nebūtu pravietošanas dāvanas un es zinātu visus noslēpumus un atziņas dziļumus un ja man būtu tāda ticība, ka es varētu kalnus pārcelt, bet man nebūtu mīlestības, es neiegūtu neko. Tā nu paliek ticība, cerība, mīlestība, šīs trīs; bet lielākā no tām ir mīlestība.”

Šī bija otrā reize (pirmā bija pagājušajos Ziemassvētkos), kad skolas saime pulcējās Rīgas Lutera baznīcā, lai saņemtu svētību saviem skolēniem, skolotājiem, skolas darbiniekiem, vecākiem un skolai. Īpaši prātā palikuši skolotāju Olgas Volontes un Lienas Kleinas – Brūveres Svēto rakstu lasījumi zīmju valodā.

Kā neaizmirstams piemērs ģimenes vērtībām un ģimeniskumam bija Ozolu ģimenes uzstāšanās. Skolēnu uzstāšanās aizkustināja un saviļņoja. Tādēļ jo vairāk bija patīkami dzirdēt skolēna A. Gruntmaņa vecmāmiņas pateicības vārdus: *„Paldies, skolotāji, ka esat manu mazdēlu tā iemācījuši uzstāties!”*

Uzmanību! 5. jūnijā pl. 17 skolas svinību zālē paredzēts Absolventu salidojums.

Aicinām un mīļi gaidām skolas absolventus, bijušos un esošos skolotājus uz kopīgu tikšanos! Līdzī ņemiet atmiņas, fotogrāfijas un groziņus.

Vēl viens darbs palicis! 2014. gada Ziemassvētkos, uzrunājot un apsveicot kolēģus, aicināju ikvienu domāt par jubilejas gada robežzīmēm: kas un kādas tās būs. Gatavojoties skolas jubilejai, izveidojām īpašu ielūgumu, skolas goda rakstu, atmiņu grāmatu ar speciālu, tikai šim pasākumam veltītu dizainu, tomēr ir vēl kas jāizdara – jānovieto piemiņas plāksne pie skolas ēkas A.Čaka ielā. Tā ir mūsu apņemšanās, un visus, kas vēlas mūs atbalstīt, aicinām pievienoties ar savu domu un atbalstu.

Lai radošs un veiksmīgs mums visiem šīs skolas jubilejas gads! ▲

Kristiāna Pauniņa, skolas direktore
Foto: Juris Grundfulis

Rainieši redz pasauli dimantos mirdzam...

Rīgas Raiņa 8. vakara maiņu vidusskolā nedzirdīgo audzēkņu dzejas lasījumi notiek katru gadu, un tas patiesi kļūst par kultūras notikumu, kas atklāj – mums ir talantīgi, radoši jaunieši, nedzirdīgo kultūrai ir nākotne.

Šogad konkurss februārī notika jau trīspadsmito gadu pēc kārtas. Dažu gadu tas ir bijis spilgtāks, citreiz – blāvāks, taču vienmēr savādāks, dalībnieku centības un enerģijas caurstrāvots. Katreiz konkursa tematika bijusi atšķirīga. Šogad par godu Raiņa un Aspazijas 150 gadu jubilejai visi dalībnieki deklamēja tikai Raiņa un Aspazijas dzejoļus, turklāt ar devīzi: „Redzēt pasauli dimantos mirdzam...”

Konkursu organizēja skolas pedagogu kolektīvs Marikas Antonovas un Aijas Kārklīņas vadībā. Muzikālos priekšnesumus gatavoja skolas pedagogi Edmunds Jonaitis, Kristaps Kiršteins un Daina Cukura – Akmene. Jauniešus dzejas konkursam gatavoja Jolanta Znotiņa, Marika Antonova un Ivars Kalniņš.

Iepriekšējā dienā pirms konkursa tika rīkots ģenerālmēģinājums, kurā jauniešus vērtēja iepriekšējo gadu konkursu laureāti Zane Kristapsona un Intis Zvirbulis. Ģenerālmēģinājumā piedalījās 28 dalībnieki, visi arī tika izvirzīti dalībai otrajā kārtā, bet viens objektīvu iemeslu dēļ trešdienas tajā nepiedalījās.

Žūrijā šogad: Inese Immure, Gunta Krasta (skolotāja, lietišķās etiķetes speciāliste), Zigmārs Ungurs, režisori Valdis Lūriņš un Viesturs Roziņš.

Pasākumu atklāja ar uzrunu skolas direktors Juris Šmits, to vadīja skolotāja Marika Antonova un Raiņa skolas absolvente Anete Volnobjeva.

Jāatzīmē nebijis gadījums – šoreiz neviens skolēns no pasākuma neaizbēga! Līdz ar to dzejas lasījumu konkursā uzstājās 27 dalībnieki. Pirmo reizi piedalījās arī divas dzirdīgas audzēknes – Dženita Kiseļeva un Sabīne Krūmiņa.

Pirmo vietu dalīja Viktors Ķuzis no 10. klases un 12. klases dūets Sergejs Soklakovs un Dženita Kiseļeva; otro vietu ieguva Evija Veidmane no 10. klases un trešo –

Ingrīda Ozola no 12. klases.

Marika Antonova, pasākuma organizatore, atzina:

„Ja salīdzinu šī gada konkursu ar iepriekšējo, tad pagājušajā gadā tas bija mākslinieciski spilgtāks – tajā ar mums kopā uzstājās dziesminieks Goran Gora, jaunieši spēlēja bungas, ar dzejnieku Knutu Skujenieku veidoja videoprojeksiju, bija arī vairāk spēcīgu dzejas priekšnesumu.

Pēc pagājušā gada konkursa mums visiem ir grūts uzdevums – turēt pasākuma līmeni, cik vien augstu spējam. Skolēni mainās, un tas nav viegli. Šogad gandarījums par pasākumu ir drīzāk cilvēcisks – par to, ka esam liela kolēģu komanda, kurā katrs gatavs strādāt, sadarboties un atbalstīt. Paldies visiem dalībniekiem, pedagogiem, tulkim un skolas tehnikajiem darbiniekiem, kuri iesaistījās.

Jūtos laimīga arī par to, ka pie mums darbojas tādi pieredzējuši un talantīgi jaunieši kā Līva Liepa un Intis Zvirbulis, kam pat pēdējā brīdī var uzticēt atbildīgus, radošus uzdevumus. Ļoti priecājos par šī gada viesu – režisoru Viesturu Roziņu un Valda Lūriņa sirsnīgo, pretimnākošo attieksmi un atvērtību. Bija vērtīgi ieklausīties viņu vērtējumos.”

Sabīne Krūmiņa, dzirdīga skolniece no 8.a klases:

„Es vēlējos piedalīties šajā konkursā tādēļ, ka man iepatikās mācīties nedzirdīgo zīmju valodu. Jutos ļoti dīvaini, jo īsti nezināju, vai to vēlos un spēšu labi izdarīt, tomēr mans iekšējais ES man teica: „Piedalies, būs forši!”

Konkursa dienā biju ļoti satraukta, baidījās iziet uz skatuves, tomēr pārvarēju savas bailes un nostājos publikas priekšā. No šī konkursa es daudz ko sapratu un iemācījos.” ▲

Zigmārs Ungurs

Jaunieši iepazīst LNS

Arī šogad mūsu savienībā Ēnu dienā (11. 02) ieradās LNS nākamie potenciālie biedri: 10 vecāko klašu skolēni no Rīgas skolas un 7 vecāko klašu skolēni no Valmieras skolas.

Pasākums šoreiz notika mazliet savādāk. Ēnotāji netika „piestiprināti” darbiniekiem, bet gan noritēja izzinošas ekskursijas veidā, iepazīstot visas LNS darbības jomas.

Ēnotāji uzzināja, ko dara darbinieki LNS mītnē, Rehabilitācijas centrā, Surdocentrā, un sniedza nelielas intervijas Informācijas nodaļā par saviem iespaidiem Ēnu dienā LNS.

Rīgas RB priekšsēdētāja Māra Lasmane pastāstīja ēnotājiem par iestāšanās iespējām LNS, par Rīgas RB darbību. Skolēni paviesojās arī Latvijas Nedzirdīgo federācijas telpās, apskatīja fotogrāfijas, balvas un uzzināja par federācijas darbu.

Noslēgumā visus uzrunāja LNS prezidents Edgars Vorslovs, pasniedzot ēnotājiem Apliecinājumu par piedalīšanos Ēnu dienā

Elvira Jonušauska, Valmieras vārdzirdīgo bērnu internātvidusskolas – attīstības centra 12. klases skolniece:

Mūs uz Ēnu dienu LNS uzaicināja Ivars Kalniņš, lai mēs paskatītos, kā šeit strādā dažādu profesiju darbinieki un varbūt arī paši nākotnē gribētu šeit strādāt. Pagājušajā gadā es Ēnu dienā nepiedalījos, tāpēc man šodien šeit viss ir ļoti interesants.

Mācos Valmieras skolas 12. klasē, šogad pabeigšu. Agrāk gribēju mācīties par surdotulku, diemžēl esmu vārdzirdīga, un tas nav iespējams. Bet mājās nesēdēšu, mācišos par grāmatvedi. Jā, grāmatvedība man ļoti patīk, bija interesanti apskatīties, kā LNS iekārtota grāmatvedība. Vispār ļoti lietderīgi un interesanti bija te visu apskatīt.

LNS ir liela organizācija ar plašām telpām, daudz darbiniekiem. Mums, jauniešiem, jācenšas iegūt dzīvi un arī LNS vajadzīgas profesijas, jāpārvar sava nedrošība, lai nākotnē varbūt varētu tur strādāt.

Krista Kristīne Magone:

Plānoju nākotnē apgūt psiholoģes profesiju, kas mani ļoti interesē. Pašlaik ir tā, ka nedzirdīgam cilvēkam savas problēmas un pārdzīvojumi jāstāsta psihologam ar tulka starpniecību. Uzskatu, ka tas ļoti traucē un LNS vajadzīgs savs psihologs no mūsu pašu vidus, lai ar klientiem varētu komunicēt zīmju valodā. Ceru, kādreiz tas tā arī būs. ▲

Zigmāra Ungura teksts, foto

Riepu servisa meistars

Tukuma grupas biedrs Andris Žurakovskis jau septiņus mēnešus strādā SIA „DARAM” (www.riepumeistars.lv), kas atrodas Rīgā, Krustpils ielā 157. Kas tā par firmu, kā viņam izdevies iestāties šajā darbā un kā tur veicas, – to skaidroja KS korespondents sarunā ar Andri un viņa priekšnieku Vladimiru Kamišānu.

Stāsta Andris: „Izglītību ieguvu Rīgas internātvidusskolā bērniem ar dzirdes traucējumiem, bet pēc tam Alsviķos apguvu galdnieka amatu. Sākumā arī strādāju par galdnieku, bet pēc tam pārgāju uz dažādiem celtniecības darbiem, līdz apstājās pie flīžu likšanas. Par flīžu licēju nostrādāju 14 gadus, varēja labi nopelnīt, bet tad firma sabruka.

Lai varētu kaut ko nopelnīt, liku internetā sludinājumus, piedāvāju flīžu licēja pakalpojumus.

Reiz mani uzaicināja ieklāt flīzes kādā mājā, kur saimnieks izrādījās mans tagadējais priekšnieks. Kad pabeidzu tur darbu, pēc kāda laika – pagājušā gada augustā viņš mani uzaicināja strādāt šajā kravas auto riepu servīsā.

Sākumā biju apjuccis, jo nekad sādu darbu nebiju darījis, viss bija svešs. Tomēr ātri visu apguvu un jau pēc mēneša droši un patstāvīgi darīju savu darbu.

Visvairāk darba ir uz sezonas riepu maiņām. Jā, arī kravas automašīnām ir gan ziemas, gan vasaras riepas. Piemēram, no oktobra līdz decembrim darba ir ļoti daudz un strādāju līdz septiņiem vakarā.

Automašīnas rindās nestāv, jo pie mums var iepriekš pierak-

tīties un izveidotam grafiku, kad katram jāpiebrauc. Bieži gadās arī sadurtas riepas, tad uzlieku ielāpu. Arī bojātus ventīļus riepām var nomainīt.

D a u d z i varbūt to nezina, bet ir iespējams arī padilušām riepām palielināt *p r o t e k t o r a* dziļumu, lai vēl kādu laiku var braukt. Pie riepu nomainas mēs strādājam

2 cilvēki.

Arī mainīt riepas lielajiem furgoniem nemaz nav tik grūti. Riteņu skrūves var atskrūvēt ar speciālu ierīci (1. attēlā). Pie mums nodod nolietotās riepas, kuras vedam atjaunot ar BANDAG tehnoloģiju. Atjaunotās riepas ir daudz lētākas nekā jaunas un nav slīktākas.

Pa nedēļu, kamēr strādāju, dzīvoju Rīgā pie mammas, bet brīvdienās braucu uz Mērsragu, kur dzīvoju kopā ar draudzeni. Pēc darba parasti palieku tepat

atpūtas telpā līdz kādiem astoņiem vakarā, jo mamma dzīvo Imantā, jābrauc cauri visai Rīgai, tāpēc es pagaidu, kamēr mazinās sastrēgumi un vēlāk var brīvi aizbraukt.

Šeit man nav garlaicīgi, ir liels televizors, ņemu līdzī uz darbu savu portatīvo datoru, varu skatīties internetā. Datora lieto-

šanu nekur neesmu mācījies, pamazām pats visu apguvu. Atnesu uz darbu arī dažus kausus, ko esmu ieguvis sacensībās, jo klientiem patīk tādas lietas redzēt.

Mājās man kausus jau vairs nav kur likt, visi plaukti pilni. Piedalos novusa, šautriņu mešanas, maksķerēšanas sacensībās. Agrāk spēlēju arī volejbolu un basketbolu, bet tagad jau esmu gados, pietiek.

Brīvdienās bieži braucu maksķerēt, reizēm kopā ar priekšnieku.

Ar darbu un kolektīvu šeit esmu ļoti apmierināts, nekur prom netaisos iet, viss apmierina. Arī ar priekšnieku saprotos labi, komunicējam bez rakstīšanas. Es nolasu no lūpām un atbildu ar balsi. Domāju, ka visi šeit esam apmierināti cits ar citu.”

Vladimirs Kamišāns: „Andri atradu draugiem.lv, kad meklēju meistaru, kas man varētu ieklāt flīzes. Viņš tur bija ievietojis sludinājumu, ka meklē darbu. Ieradās. Pārsteidzoši labi savu darbu paveica. Kad man firmā radās vakance, piedāvāju pamēģināt Andrim.

Viņš kādu laiku pastrādāja, darbs iepatikās, man arī nebija nekādu īpašu pretenziju, jo es labi jūtu, kāds cilvēks manā priekšā. Tā sākās kopīgs darbs, un izrādījās, ka mums ir arī kopīgs hobijs – maksķerēšana gan ziemā, gan vasarā.

Saprotamies labi. Kad runājam, parasti es stāvu ar seju pret gaismu, lai Andris labāk var nolasīt no lūpām, ko saku. Ar kolēģi Andris arī labi saprotas. Varu teikt tikai labāko par savu darbinieku – strādīgs, cilvēks ar zelta rokām, turklāt galva arī labi strādā. Bez tam ar plašu interešu loku – sportisks, spēlē novusu, dambreti, šahu, pokeru, maksķerē, met šautriņas, jā, darbu arī mums iemācīja – kad brīvs brīdis iegadās, pamēģināt šautriņas kopā.” ▲

Zigmāra Ungura teksts un foto

KS pastā

Publicējam atsauksmes par šī gada KS 1. nr. publicēto rakstu „Diskriminācija: kad nedzirdīgiem cilvēkiem atsaka darbu”.

Par sava amata kolēģa rīcību izsakās LNS darba aizsardzības speciālists **RENĀRS CAPĻA:**

Minētajā aprakstītajā gadījumā darba aizsardzības speciālistam vai arī vadībai, kura bija devusi norādījumus nepieņemt darbā nedzirdīgo darba meklētāju, visdrīzāk negribējās uzņemties darīt to, kas nepārprotami būtu jādara, iesaistot darbā cilvēku ar zināmiem traucējumiem.

Bet tas liecina, ka speciālists vairs nav speciālists, jo tieši viņam bija jāatrod risinājums jebkurai nestandarta situācijai!

Cilvēkam – darba meklētājam šajā gadījumā noteikti vajadzēja sazināties ar Latvijas Valsts darba inspekciju (kontakts var saņemties tās mājaslapā) un doties uz konsultāciju, kur izanalizēs atteikuma iemeslu pamatotību un sniegs atbildes par iespēju strādāt konkrētā amatā.

Likumā konkrēti noteikts, ar kādiem veselības traucējumiem cilvēkus nevar nodarbināt atsevišķos amatos (tie ir specifiski gadījumi).

Šī iestāde seko, lai valstī tiktu ievēroti visi ar darba aizsardzību un arī ar Darba likumu saistītie jautājumi. Šajā gadījumā pārkāpti ne tikai darba aizsardzības noteikumi, bet arī Darba likums, kur noteikts, ka cilvēkus nedrīkst diskriminēt ne pēc kādām pazīmēm! ▲

Redaktores sleja

Mēs dzīvojam noteiktā vidē, kura atrodas mums apkārt, tāpēc viss, ko darām vai nedarām vides labā, ietekmē mūsu veselību, labsajūtu, darbaspējas.

Tiešā – dzīvā saikne ar vidi, kurā atrodamies, mums jāsaudzē un jāsargā no kaitīgām ietekmēm, un tādējādi mēs rūpēsimies arī paši par sevi.

Mūsdienās jau vairs neuzdod jautājumus par toksisko (indīgo) vielu esamību plaša patēriņa precēs. Visiem ir skaidrs – tās tur ir, tās ir mums visapkārt: ēdienā, ko gatavo no lielveikala produktiem; apģērbos, mājsaimniecības priekšmetos, kosmētikas līdzekļos, svecēs, spuldzēs, ūdenī, augsnē un vēl, un vēl... Visu nav pat iespējams uzskaitīt!

Izvirzās cits jautājums: ko mēs varam darīt, lai pasargātu sevi no toksisko ķīmisko vielu uzbrukuma, jo – ja to nespēsim apturēt, nelīdzēs ne it kā veselīga ēšana, ne sportošana, ne pietiekami ilga izgulēšanās.

Tāpēc katra atbildīgai rīcībai ar ķīmiskām vielām ir ārkārtīgi liela nozīme mūsu ikdienā.

Uzdodiet katrs sev jautājumu: vai mana rīcība samazina vai palielina ķīmisko toksisko vielu ietekmi uz apkārtējo vidi, tātad – uz mani pašu? Nu kaut vai tādu: kur es lieku nolietotās baterijas vai izdegušās elektrosplūdzītes?

Ja vēlaties saņemt atbildi uz šo jautājumu un vēl uz daudziem citiem – ko darīt? – tad lasiet tālāk šajā un nākamajās materiālu kopās "Draudzīga vide" publicētos materiālus, kas sagatavoti KS sadarbībā ar vides speciālisti Olitu Smirnovu.

Dalieties ar mums savā pieredzē un pārdomās, kā palīdzēt Latvijai, lai tā savu simtgadi pēc trim gadiem varētu sagaidīt kaut mazliet tīrākā un veselīgākā vidē nekā šobrīd.

**MATERIĀLS TAPIS AR
LATVIJAS VIDES AIZSARDZĪBAS
FONDA FINANSIĀLU ATBALSTU.**

Ilze Kopmane

Kas ir ķīmiskās vielas?

Tas ir jebkurš materiāls, jebkura viela ar noteiktu ķīmisko sastāvu. Pasaulē ķīmisko vielu ir miljoniem, tās sastopamas gan dabā, gan kā cilvēka mākslīgi radītas. Tās veido pilnīgi visu, kas ir ap mums, – pasaule nevar bez tām pastāvēt.

Pēdējā pusgadsimta laikā cilvēki ir radījuši 80 tūkstošus jaunu ķīmisko vielu, kas tiek izmantotas dažādu preču un produktu ražošanā.

Arī mēs paši sastāvam no ķīmiskām vielām. Arī ēdiens, ko ēdam, un zāles, ko lietojam pret slimībām, arī kosmētika, tīrīšanas līdzekļi utt.

Dažādas mājturības preces, arī apģērbs

un visa pārējā vide, ar ko saskaramies ikdienā, sastāv no ķīmiskām vielām.

Kaitīgas un nekaitīgas

Gan dabā esošās ķīmiskās vielas, gan cilvēka mākslīgi radītās var būt cilvēkam un videi nekaitīgas. Tomēr to vidū daudzas ir arī bīstamas.

Zināmi 118 tīrie ķīmiskie elementi un ap 30 miljoni ķīmisko maisījumu, kuros vienā vielā apvienoti vairāki elementi.

Lai bīstamās ķīmiskās vielas nodarītu pēc iespējas mazāku kaitējumu cilvēka veselībai un videi, ir radīts Ķīmisko vielu likums.

Ko tas regulē?

Šis likums regulē dažādu ķīmisko vielu vai maisījumu ražošanu, apstrādi, iepakojšanu, uzglabāšanu, pārvietošanu, lietošanu, savākšanu, iznīcināšanu, pārstrādi, laišanu tirgū vai izplatīšanu, kā arī darbības, kurās to lietošanu kā izejvielas vai piedevas dažādos starpproduktos.

Likuma mērķis ir nepieļaut, aizkavēt vai mazināt kaitējumu, ko ķīmiskās vielas un maisījumi var nodarīt videi, cilvēku veselībai un īpašumam. ▲

Kā ķīmiskās vielas nonāk mūsu organismā?

Ķīmiskās vielas veido mūsu dzīves pamatu. Mūsdienu sabiedrība dzīvo vidē, kurā notiek nemitīga saskare ar ķīmiskajām vielām, sākot no personīgās higiēnas līdzekļiem un mājsaimniecības produktiem līdz rūpniecībā izmantotajām ķīmiskajām vielām.

Lai arī lielākā daļa ķīmisko vielu padara ikdienas sadzīvi ērtāku, tomēr ir arī tādas, kas var radīt kaitējumu mūsu veselībai un videi. Pieaugot cilvēku patēriņam, pieaug risks, ko ķīmiskās vielas var izraisīt cilvēkiem un videi, tādēļ ir svarīgi tās ražot un lietot ar pienācīgu atbildību.

Ķīmisko vielu lietošana nereti izsauc dažāda veida alerģijas. Visbiežāk no tām cieš bērni. Ir pētījumi, kas parāda, ka atsevišķu ķīmisko vielu uzņemšana ar pārtiku vai ieelpojot rada dažādas slimības un vāju fizisko attīstību.

Ir ļoti grūti mūsdienās atrast pilnīgi veselu cilvēku.

Kāpēc? Ne jau tikai tāpēc, ka pārāk ilgi sēžam pie datora. Ir citi, nozīmīgāki iemesli: apkārtējās vides piesārņotība, neveselīga pārtika un nekontrolēta ķīmisko vielu lietošana.

No ikdienā visbiežāk izmantojamām

lietām organismā nonāk vairāki desmiti veselībai kaitīgu ķīmisku vielu. Piemēram, no parfimērijas, kosmētikas un higiēnas precēm – caur ādu, kas ir vislielākais caurlaidīgais cilvēka orgāns. Vielas uzsūcas un nonāk asinīs. Tā, piemēram, iedarbojas piparu vai nikotīna plāksteri. Kosmētikas un higiēnas preces ir sintētiskas – mākslīgi radītas, tāpēc organisms tās „neatpazīst”, nespēj pārstrādāt un izvadīt. Tās uzkrājas organismā un grūti paredzēt, kā izpaužīsies to iedarbība. Iespējams, izprovocējot slimību.

No kādām konkrētām precēm un vielām vajag uzmanīties, tas būs aprakstīts ceturtajā tematisko materiālu kopā „Ķīmiskās vielas kosmētikas un sadzīves līdzekļos”, kas iznāks jūnijā.

Veselībai bīstamās vielas organismā nonāk arī no apkārtējās vides piesārņojuma.

Kā tas notiek? Dažādu ķīmisko vielas

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

ražošanas, transportēšanas vai izmantošanas laikā var tās var nokļūt apkārtējā vidē – augsnē, ūdenī, gaisā un tālāk – dzīvnieku organismos un augos. Šos dzīvniekus vai augus izmantojot pārtikas produktu ražošanā, bīstamās vielas nokļūst cilvēka organismā.

Pasaules dabas fonds veicis pētījumu, atlasot 27 parastus pārtikas produktus Somijas, Grieķijas, Itālijas, Polijas, Spānijas, Zviedrijas un Lielbritānijas lielveikalos. **Tādas vielas, kurām pārtikā nevajadzētu būt, atrastas pilnīgi visos!**

Tomēr nav liela pamata satraukumam – šīs vielas pārtikā bija ļoti maz, līdz ar to ietekme uz organismu arī ir niecīga. Pircējiem faktiski nemaz nav iespēju izvēlēties pilnīgi drošas preces, jo vidē kaitīgās vielas var būt

jebkurā vietā un lietā ap mums. Kaut vai pannas īpašajā nepiedeģošajā virsmā, kad cepam olu brokastīm!

Kaitīgās vielas nokļūst mūsu organismā arī **pa gaisu, tātad – ieelpojot**. Piemēram, gaisa atsvaidzinātajos pasniegts īsts ķīmisko vielu kokteilis, kuru labāk nebaudīt.

Tātad secinājums: cilvēku un dzīvnieku organismā lielākā vai mazākā apjomā uzkrājas ķīmiskas vielas. Arī produktos, kurus lietojam, un pat zālēs, kas palīdz novērst un ārstēt slimības, ir ķīmiskās vielas. Arī saule, kas vairo un uztur dzīvību uz zemes, sastāv no ķīmiskām vielām. Tās ir gan dabas radušās, gan arī mākslīgi radītas. Dzīve nevarētu pastāvēt bez tām. Bet mums ir jāmacās pēc iespējas izvairīties no kaitīgajām. ▲

Ķīmisko vielu iedarbība

Jebkuras vielas iedarbību uz cilvēka organismu nosaka:

1. vielas daudzums, kas nokļūst organismā;
2. organisma īpatnības, vecums, dzimums;
3. vielas iekļūšanas veids organismā;
4. tās iedarbības ilgums;
5. tās pārvēršanās vidē un organismā.

Viela ir nekaitīga, ja tās daudzums, kas nokļūst vidē vai organismā, ir mazs, bet lielākās devās tā kļūst bīstama.

Ķīmisko vielu kaitīgā ietekme izpaužas dažādā veidā – tūlīt vai pāris stundu laikā pēc saskares ar to. Dažas šīs vielas laika gaitā uzkrājas organismā, piemēram, smagie metāli – svins, kadmījs u.c. Kad tās kādā no organisma daļām sasniedz noteiktu līmeni, cilvēks var saslimt. Savukārt saskare ar citām – apmēram 2800 ķīmiskajām vielām, piemēram, kobaltu, niķeli, hromu, formalīnu, var radīt dažādas alerģijas.

Cilvēks ikdienā vienlaicīgi pakļauts daudzu ķīmiskāliju ietekmei, uzņemot tās caur ādu, brūcēm, ieelpojot, ieēdot, injekciju veidā, un, ja vielu toksiskā iedarbība ir līdzīga, to ietekme var summēties un pastiprināties. ▲

Kaitīgas vielas satur biocīdi

Tie ir kaitīgas ķīmiskas vielas saturoši līdzekļi baktēriju, dažādu kukaiņu, gliemežu, sīko dzīvnieku (žurku, kurmju, peļu, zemesvēžu utml.) un citu līdzīgu atbaidīšanai vai iznīcināšanai.

Piemēram, tādi līdzekļi pret baktērijām ir antibakteriālās ziepes, speciāls grīdas mazgāšanas šķidrums un dezinficējošs losjons.

Pērkot tādu preci, uz kuras rakstīts – **antibakteriāls**, uzskatām, ka pērkam tīrību un veselību, bet patiesībā tā nemaz nav. Līdz ar šādu tīrības aizsardzības nodrošinājumu vienā jomā nopērkam un ienesam mūsu mājoklī arī noteiktas kaitīgas ķīmiskas vielas vispār.

Līdzekļi pret kukaiņiem ir dažādi odu atbaidīšanas repelenti, aerosoli pret skudrām, kodēm, mušām, indes blaktīm,

prusakiem utt. Piemēram, zemesvēžu iznīcināšanai izgudrota ļoti kaitīgu inde „Medvegona”, kas var apdraudēt bites un pat cilvēka veselību.

Biocīdus lieto arī tādā nozarē kā taksidermija. Tā ir dzīvnieku un putnu izbāžu veidošana. Mūsu kaismīgajiem makšķerņiem būs interesanti uzzināt, ka ir arī zivju taksidermija, tas nozīmē, ka viņu izvilktos dižo zivi var nodot izbāzeņa izveidošanai. To apstrādei lieto ķīmiskas vielas, kas iekonservē un aizsargā tos no dažādiem kaitēkļiem, tātad biocīdus.

Biocīdus iedala 4 pamatgrupās.

1. Dezinfekcijas līdzekļi

Ir tādi biocīdi, ko izmanto **cilvēka higiēnas** vajadzībām, – tie nonāk saskarsmē ar cilvēka ķermeņa vai galvas ādu.

Citi dezinfekcijas līdzekļi nav paredzēti tiešai lietošanai cilvēkiem un dzīvniekiem, bet gan dažādu virsmu, materiālu, iekārtu, piemēram, tualetu, notekūdeņu, slimnīcu atkritumu, akvāriju utt. attīrīšanai.

Veterinārajai higiēnai paredzētas, piemēram, dezinficējošas ziepes, mutes vai ķermeņa higiēnas produkti, kā arī līdzekļi dzīvnieku novietņu dezinfekcijai.

2. Konservanti

Ir koksnes konservanti, antiseptiķi koka izstrādājumu aizsardzībai pret zi-

lēšanu, pelēšanu, ķirmitiem utt. Celtniecības materiālu konservantus izmanto mūru, būvkonstrukciju materiālu (izņemot koka) aizsardzībai pret mikroorganismu un aļģu savairošanos uz tiem.

3. Kaitēkļu kontroles līdzekļi

Biocīdi, kurus izmanto peļu, žurku vai citu grauzēju, kā arī putnu, gliemju, insektu apkarošanai, kā arī nevēlamu sīko organismu (blusu, putnu, grauzēju, odu) aizbaidīšanai.

4. Citi biocīdi

Tiek izmantoti, lai novērstu mikroorganismu un dažu augu vai dzīvnieku sīko sugu augšanu un izplatīšanos uz kuģiem un zemūdens būvēm.

Ir vēl arī šķidrums balzamēšanai, ko izmanto mirušu cilvēku un beigtu dzīvnieku vai to daļu dezinfekcijai un konservēšanai.

Kāpēc tik liela uzmanība tiek pievērsta tieši biocīdiem? Tāpēc, ka daudzi no tiem satur bīstamas vielas.

Daudzos no tiem bīstamā viela ir ļoti niecīgā daudzumā, tāpēc cilvēkam nekaitē. Bīstami, ja šīs vielas uzkrājas organismā lielā daudzumā. Tas katram cilvēkam notiek atšķirīgi: kuram kaitē, kuram nē.

Eiropas Savienībā ir aizliegtas acīmredzamas kaitīgās vielas vai citas pieejamas ierobežotā daudzumā. ▲

Kopu sagatavoja: LNS Informācijas nodaļa

Projektu finansē Latvijas vides aizsardzības fonds – 2939 EUR (70 %) un līdzfinansē Latvijas Nedzirdīgo savienība – 1242.40 EUR (30 %)

Katram savas Lieldienas

Pavasaris jau 21. martā ienācis mūsu sirdī – tas ir klāt mājās, laukos un ielās. Arī paši noskaņojamies Lielajai dienai un tās svinēšanai kristīgajā vai tautas tradīciju garā pēc pāris nedēļām (šogad 3. – 6. aprīlī)

Daudz dažādas izdarības mūsu senčiem bijušas šajos svētkos. Līdz mūsdienām „atnākušas” tikai dažas, bet nu jau arvien vairāk cilvēku tās pēti un ievieš arī mūsdienās.

Atzīmēšana sākas ar Lielo piektdienu. To senči sauca par burvju un raganu dienu, kad vajag vairāk uzturēties mājās, neiet ciemos un arī neuzņemt ciemiņus. Ļaudis veic priekšdarbus svētkiem, uzpoš telpas, gatavo Lieldienu ēdienus, darina tērpus un rotas.

Pats galvenais – jāvēra un jākrāso olas, kas ir jaunas dzīvības, auglības, saules siltuma simbols. To darot, noteikti jāklusē, tā kā darbs ir nopietns – nekādu smieklus, runu, citādi olas sasprāgs.

Katram ģimenē jāizkrāso sev vismaz viena ola – labāk dabiskā veidā (sīpolu mizās, ar zāles stiebriem, mellenēm, pīlādžiem, diedzētos graudos, tējas un kafijas biežumos utt.).

Lieldienu rītā jāmostas līdz ar saullēktu un, ja

iespējams, jāmazgājas ar seju pret rītiem – tekošā strautā, jūrā, avotā, kaut vai piemājas dīķī vai rasā. Vēlams citam citu nopērt ar pūpolu vai citu koku izplaucētiem zariem (to var darīt arī jau nedēļu iepriekš – Pūpolsvētdienā). Bērni pagalmā un dārzā sameklē Lieldienu zaķa atnestās olas.

Sena izdarība ir arī putnu promdzīšana – sitot klabatas, kastroļus, klaigājot, trokšņojot, lai tos aizbaidītu kā ļaunuma un slimību simbolus.

Tas viss tātd tiek darīts, lai vairotos veselība un skaistums!

Seko Lieldienu mieļasts, kuru ievada saimniece ar vienas olas sadalīšanu, vienlīdz apliecinot cieņu, satiecību un mīlestību visu starpā. Tālāk seko cienāšanās ar plāceņiem, kas apaļi un silti kā saule. Pēc tam visi uz dienu dodas dabā: šūpojas, rīko olu kaujas, konkursus, veiklības rotaļas, apdziedāšanos utt.

Priecīgas Lieldienas visiem! ▲

Daži ticējumi

Lieldienās daudz jāšūpojas, tad visu gadu rītos nenāks miegs, nekodis odi.

Lieldienu rītā jāpurina ābeles, lai būtu daudz ābolu.

Lieldienu rītā priekš saules kailām kājām jākāpj uz akmens – stiprai veselībai.

Kurš Lieldienu rītā pirmais iziet laukā, tam tai gadā laba laime.

Ja gribi būt vesels, pirms saules apēd 13 dzērvenes.

Lieldienās jāsitas ar olām: kam ola stiprāka, tas ilgāk dzīvos.

Lieldienu rītā redzētie sapņi piepildās.

Ilze Kopmane
Publicitātes foto

Lai dzīvotu ar prieku sirdī

Tuvojas Kristus augšāmcelšanās svētki. Vai tiem ir kāda nozīme? Kādēļ tie ir tik svarīgi?

Mēs reiz dzīvojam bez Kristus. Lūk, Bībelē lasāmi apustuļa Pāvila vārdi, ar kuriem viņš atgādina: „Arī jūs bijāt miruši savos pārkāpumos un grēkos.” (Efeziešiem 2:1) Tas nozīmē, ka mūsu sliktie vārdi, rīcība, skaudība, vienaldzība pret citiem cilvēkiem izposta mūsu dzīvi, nogalina pozitīvas attiecības ar citiem cilvēkiem un arī ar Dievu.

Bet, paldies Dievam, stāsts te nebeidzas. Dievs mūs tik ļoti mīl, ka sūtīja Jēzu Kristu, lai atjaunotu mūsu attiecības ar Dievu un ar cilvēkiem un mēs varētu dzīvot ar prieku sirdī. Tā Jēzus ienāca šajā pasaulē, tika sists krustā, likts kapā, mira mūsu vietā un augšāmcelās.

Dievs mums deva ikvienam jaunu dzīvi – viņš Kristu augšāmcelā dzīvībai, lai arī mēs varētu dzīvot tālāk. Tāpēc mēs, kas ticam, zinām, ka tas nav tikai vēsturisks notikums. Mēs zinām, ka līdz ar viņu Lieldienas nav tikai Kristus, bet arī mūsu personīgā augšāmcelšanās. Jēzus uzvarēja grēku, Sātānu un nāvi, lai šie graužošie spēki vairs nekontrolētu un neietekmētu mūs. Mēs saņemam jaunu dzīvi ar jaunu jēgu tajā. Tā ir dzīve, kas pilda mūs ar spēku un enerģiju.

Arī nedzirdīgajiem Septītās dienas adventistu Rīgas 1. draudzē doma par to, ka Jēzus Kristus ir dzīvs, dod enerģiju. Kā jau tas ierasts, katru sestdienu mēs noliekam pie malas visus savus darbus, par kuriem esam domājuši nedēļas garumā, un sanākam kopā dievkalpojumā. Nedzirdīgie skolotāji vada Bībeles izpēti nodarbību. Dalībnieki lasa Bībeli un pārrunā izlasītos tekstus, lai saprastu, ko tie nozīmē mums šodien. Dievkalpojumā mēs slavējam Dievu un pateicamies par Viņa vadību. Bērni pa to laiku,

noklausījušies savu Bībeles stāstiņu, zīmē, skolotājas uzdevumā kaut ko veido no papīra vai pat gatavo tematiskas garšīgas maizītes (*attēlā*).

Tagad daudzi nedzirdīgie draudzes locekļi ir aizbraukuši dzīvot un strādāt ārzemēs. Diemžēl gluži viss nav tā, kā tas bijis pierasts gadu gadiem. Mēs dzīvojam laikā, kad robežas ir atvērtas un cilvēki var brīvi ceļot no vienas valsts uz otru. Mūsu draudzes nedzirdīgie arī saskaras ar faktu, ka viņu draugi, ar kuriem katru nedēļu satikās baznīcā, dzīvo pavisam citā valstī. Atrašanās tālu no Latvijas nav attālinājusi šos cilvēkus no Dieva, jo draudzība nav zudusi, savstarpējā saikne nav pārrauta un liels ir prieks, kad mēs atkal visi kā draudze satiekamies baznīcā.

Vēl mūsu grupā ir nedzirdīgi cilvēki, kas, gadiem ejot, sāk zaudēt redzi. Nedzirdīgam cilvēkam tā ir liela traģēdija, jo zūd tā maņa, ko visā dzīves laikā esi izmantojis un uz kuru esi paļāvies. Mūsu grupai savukārt tas ir liels izaicinājums, jo jādomā, kā ar tādiem cilvēkiem sarunāties, – jāmacās jauni kontaktēšanās paņēmieni gan pašiem, gan arī cilvēkam, kas zaudējis redzi. Taču visas šīs pūles atsver savīļojumus, kad redzi, cik laimīgu tu padari nedzirdīga/neredzīga cilvēka dienu.

Draudzē vieta ir visiem cilvēkiem. Bībelē mēs atrodam vārdus, kurus teicis apustulis Pēteris: „Patiesi, es saprotu, ka Dievs cilvēku neskata pēc vaiga, bet ikvienā tautā Viņš pieņem katru, kas Viņu bīstas un ir taisns savos darbos.” (Apustuļu darbi 10:34-35)

Lai Kristus augšāmcelšanās svētki – Lieldienas pilda ikvienu sirdi ar prieku un jaunu enerģiju! Jo Viņš patiesi ir augšāmcelies! ▲

Vineta Laudurga
Foto: no personiskā arhīva

Saziņas iespējas nedzirdīgiem cilvēkiem palielinās

Nedzirdība nenozīmē, ka saziņa var notikt tikai zīmju valodā – par to savā pieredzē dalās ASV Ročesteras Nacionālā nedzirdīgo tehnoloģiskā institūta absolvente, kura tur studējusi četrus gadus.

Studente bija nedzirdīga, izmantoja verbālo un orālo komunikāciju (*angl. oral deaf*). Stājoties universitātē, viņai, kā visiem jauniešiem, bija jāiziet 3 nedēļu ilga orientācijas programma, kuras laikā studenti varēja izvēlēties vienu no divām grupām, kur mācīties.

Vienā grupā – ar verbālo un orālo komunikāciju Natālija neiederējās tāpēc, ka viņa neprata angļu valodā lasīt no lūpām, jo dzimtā valoda bija krievu.

Otra grupa arī nebija piemērota, jo tajā izmantoja amerikāņu zīmju valodu, kas viņai bija ļoti vāja, – viņa nespēja uzlabot savas prasmes zīmju valodā pirms iestāšanās šajā institūtā.

Kā alternatīvu viņai institūtā piedāvāja speciālu ierīci ar programmu, kura pārvērš runātu tekstu rakstītā. Ir vairākas šādas speciālas informācijas tehnoloģiju (IT) programmas (*C-Print, TypeWell u. c.*), kas dažādās iestādēs valstī nodrošina komunikāciju ar nedzirdīgām un vājdzirdīgām personām.

Minētās sistēmas veiksmīgi tiek izmantotas izglītības vidē, tās var lietot arī biznesa, medicīniskās aprūpes un citās jomās, kā arī dažādās sabiedriskās aktivitātēs kopumā.

Tās atšķiras savā starpā ar to, cik katra rūpīgi spēj sašķirot runāto tekstu. Piemēram, *Typewell* atsijā liekās frāzes, ievadus, nevajadzīgās blakuskaņas, lai vieglāk veidotos drukātais teksts. Savukārt citas izdrukā visu teikto. Katrai programmai ir savi plusi un mīnusi. Par vienu no programmām skatiet: <https://www.rit.edu/ntid/cprint/>

Tomēr šo programmu studentei piedāvāja tikai sākumā, orientācijas programmas laikā. Studijām sākoties, augstskola jaunieši izvirzīja prasību, ka jāapgūst amerikāņu zīmju valoda, un tas nebija viegli.

Tagad viņa ir apguvusi zīmju valodu, kaut arī uzskata – nevajadzētu pieprasīt kādam obligāti un tūlīt apgūt komunikāciju vienīgi zīmju valodā, jo pašlaik attīstījušās tādas tehnoloģijas, kas katram ļauj piemēklēt sev atbilstošāko ierīci. Studiju laikā jaunieši apguva vēl vienu saziņas veidu – vizuālo komunikāciju (*angl. cued speech*), kad runātājs ar pirkstu kustībām pie mutes kaktiņa parāda tikai tās zīmes, kuras nevar izlasīt no lūpām. (Par to var skatīt video: <http://www.cuedspeech.org/index.php>)

Fiziski nedzirdīgs, kulturāli dzirdīgs

„Jaunās tehnoloģijas, agrīna dzirdes testēšana maziem bērniem strauji attīstās, radot jaunas paaudzes cilvēkus ar dzirdes traucējumiem, kuri fiziski ir nedzirdīgi, bet identificē sevi kā vairāk piederošus dzirdīgo kultūrai. Ne visus cilvēkus, kuriem ir kāda līmeņa dzirdes zudumi, var saukt par „nedzirdīgiem”, secinājusi **Džiliana Aša**, sociālo zinātņu doktora kandidāte sociālās plānošanas un attīstības jomā Kvīnslendas universitātē (Austrālija), kura šobrīd strādā Apvienoto Nāciju organizācijā.

„Esmu viena no viņiem. Piedzimu ar strauji progresējošu dzirdes zudumu, tāpēc jau no 14 mēnešu vecuma man bija dzirdes aparāts. Vakara pasaciņas mani vecāki aizstāja ar runas mācīšanu. Es mācījos vispārīzglītojošā skolā. Man nebija nekādu zināšanu par zīmju valodu un nedzirdīgo kultūru, līdz ar to es sevi uzskatīju arī kā piederīgu dzirdīgo sabiedrībai.

Tomēr ir nepieciešams atbalsts

Man nav vajadzīgs pilns nedzirdīgo cilvēku pakalpojumu apmērs kā, piemēram, zīmju valodas tulka izmantošana. Tomēr laiku palaikam nepieciešams atbalsts, kas ļautu pārliecināti un pilnā apmērā izmantot tās iespējas, kas vispār pieejamas ikvienam. Es atzīstu, ka būt ar dzirdes traucējumiem nav gluži pastaiga parkā. Dažādi fona trokšņi bieži ir mūsu lielākie ienaidnieki. Mēs arī cīnāmies ar sociālo izolāciju, turklāt esam ļoti atkarīgi no tehnoloģijām. Nekas nevar būt briesmīgāks kā zems ba-

terijas uzlādes līmenis svarīgā darba sapulcē dzirdīgo kolektīvā vai pirmajā randīnā. Tomēr, no otras puses, reizēm tas var būt kā „bēgšanas ceļš” konkrētā situācijā. Es jau vairs nezinu, cik bieži esmu izmantojusi atrunu – „izlādējušās baterijas”, izvairoties no pēctundu darba vai sporta nodarbībām skolā.

Var piedalīties visur, bet ir šķēršļi un izaicinājumi

Tāpat kā mūsu dzirdīgie vienaudži var piedalīties sporta aktivitātēs, iegūt augstāko izglītību, runāt svešvalodās, apgūt mūzikas instrumentus, tomēr saskaramies ar daudziem šķēršļiem.

Piemēram, lielākajai daļai no mums ir jāpaļaujas uz subtitriem, lai pilnībā saprastu kārtējo pārraidi TV. Austrālija ir krietnu soli priekšā visām attīstītajām valstīm tīru nodrošināšanā televīzijā un kinoteātros. Diemžēl vilcienu stacijās pietiekami netiek izmantoti rakstiski paziņojumi, tāpēc varam nokavēt vilcienu, jo nespējam dzirdēt informāciju skaļruņos. Turklāt, daži pakalpojumu sniedzēji klientu apkalpošanu nodrošina tikai telefoniski, kas mums sagādā grūtības.

Iespējams, lielākais šķērslis, ar ko saskaramies, ir kopējs pieņēmums, ka cilvēks var būt tikai vai nu nedzirdīgs, vai ar perfektu dzirdi. Dzirdes palīgierīces kļūst arvien mazākas un vieglāk noslēpjamās, tāpēc apkārtējie pat nepamanā, ka mums ir dzirdes traucējumi. Konkrētās situācijās nav izdevīgi, ja cilvēki pieņem, ka es dzirdu tāpat kā viņi. No otras puses, esmu pieredzējusi gadījumus, kad cilvēki ir pieņēmuši, ka es pilnībā pārzinu zīmju valodu un man nepieciešami pakalpojumi kā nedzirdīgiem cilvēkiem.

Nodarbības laikā mēs devāmies izbraukumā, lai iepazītos ar atbalstošajiem pakalpojumiem vietējā universitātē. Mēs tikām ievesti auditorijā, kurā bija zīmju valodas tulks, kurš tulkoja lekciju. Neviens no pusaudžiem ar dzirdes traucējumiem, kas man bija līdzī, nezināja zīmju valodu. Profesors prezentēja īsu video, bet tam nebija subtitru...

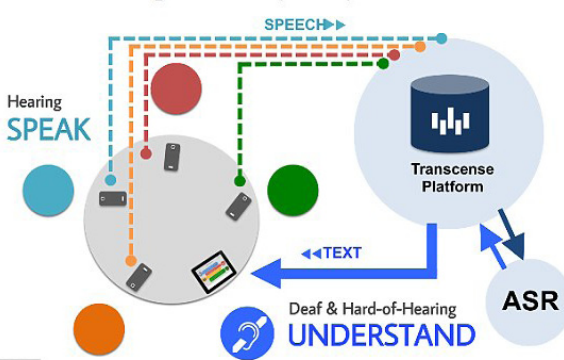
Šī pieredze lika man saprast, ka pastāv nepareizi priekšstati par vājdzirdīgu cilvēku vajadzībām un identificēšanu.

Tehnoloģijas maina uzskatus

Tehnoloģiju priekšrocības nojauc tradicionālo cilvēku ar dzirdes traucējumiem stingru iedalīšanu kategorijā „nedzirdīgs”, ja viņiem attiecīgi nodrošināts iespējamais IT atbalsts.” ▲

Raksta saīsināts tulkojums: Maija Muceniece

Kad saziņai nav nepieciešams zīmju valodas tulks

Jaunās ierīces *Transcense* eksperimentālais modelis tapis ASV, un no trim tā izgudrotājiem divi ir ar dzirdes problēmām. Ierīces ideja – nodrošināt tiešo, nepastarpināto komunikāciju starp nedzirdīgo cilvēku un dzirdīgo cilvēku, kurš nelieto zīmju valodu.

Ar tās palīdzību savā starpā var kontaktēties divi cilvēki vai vairāki, vai vesela grupa, kurā vienlaicīgi risinās savstarpējas sarunas.

Speciāla iekārta pārveido cilvēka runātos vārdus tekstā, kas atspoguļojas planšetes ekrānā, iekrāsojot katra runātāja tekstu ir citā krāsā, lai būtu saprotams, ko tieši kurš grupā runā.

Tādējādi nedzirdīgs cilvēks bez tulka/pierakstītāja palīdzības var sekot līdzī prezentācijām, sarunām konferencēs, publiskos pasākumos, studijās utt. Izgud-

rotāji uzsver, ka tas arī materiālā ziņā būtu izdevīgi nedzirdīgiem cilvēkiem, kuriem šobrīd šādos gadījumos bieži jālīgst tulks, kas maksā dārgi (70 – 120 \$ stundā). Izmaksas par *Transcense* lietošanu varētu būt 150 – 360 \$ gadā.

Pašlaik sākumstadijā pieejami dažādi citi savstarpējās komunikācijas līdzekļi reālā laikā, piemēram, viedtālruni, kā arī ierīce *Motion Savvy*, kas atšifrē zīmju valodu vai lūpu kustību rakstiskā veidā u.c.

Izgudrotāji cer, ka šī ierīce *Transcense* atvieglos daudzu nedzirdīgo dzīvi, radot iespēju sekot sarunām lielākās grupās, kur viegli palaist garām kaut ko svarīgu un grūti „noķert” galveno domu tāpēc, ka sanāksmēs, forumu diskusijās, tikšanās reizēs pie kopīga „apaļā” konferenču vai maltītes galda vienlaicīgi runā dažādi cilvēki. ▲

Kad „runā” cimdi

Francijā izgudrota jauna ierīce nedzirdīgo cilvēku saziņai ar dzirdīgiem. Tā veidota kā rokās uzvelkams cimdu pāris, un tā arī nosaukta – *Hand Speaker* (no angļu val. – roku runātājs).

Tā būtība: nedzirdīgs cilvēks uzvelk šos cimdus rokās un savu sakāmo rāda ar zīmēm. Cimdus iemontētie sensori uztver un katru viņa roku kustību un pozīciju caur viedtālruna speciālo aplikāciju pārraida uz sintezatoru, kurš savukārt, saņemot šo signālu, reproducē tā izpausmi skaņā.

Liekas sarežģīti, vai ne? Bet

Hand Speaker komplektam pievienots arī šīs interaktīvās programmas skaidrojums un praktiskās lietošanas pamācība. Varat tuvāk iepazīties ar to: <http://www.west-info.eu/the-help-deaf-mutes-speak/> ▲

No interneta materiāliem sagatavoja: Ilze Kopmane

Lietuvā bērniem dzirdes aparātu joprojām nepietiek

Sabiedrības attieksme pret cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem, to skaitā arī pret bērniem ar dzirdes problēmām, uzlabojas, taču galvenā problēma daudzus gadus paliek viena – nedzirdīgiem bērniem ļoti pietrūkst kvalitatīvu dzirdes aparātu, jo valsts nenodrošina to izmaksu kompensēšanu. Šādu neapmierinātību šogad izteikuši sanākušie Lietuvas Parlamenta rīkotajā konferencē ģimenēm ar nedzirdīgiem bērniem.

Vājdzirdīgo bērnu vecāku kopiena informē: galvenā problēma joprojām nav atrisināta – bērniem trūkst piemērotu, valsts apmaksātu tehnisko surdopalīgīdzeķļu.

Pašlaik valsts kompensē divu dzirdes aparātu nodrošināšanu bērnam, diemžēl katram izvēlēties piemērotākos atkarībā no dzirdes zuduma pakāpes nav iespējams un, ja arī paši vecāki paši tos nopērk savam bērnam, tad to izmaksas tiek kompensētas tikai 10 procentu apmērā no pamatsummas, tāpēc ne visas ģimenes var to atļauties. Tāpēc vecāki pieprasa šo proporciju mainīt un apmaksāt no valsts piešķirtajiem līdzekļiem lielāko daļu izdevumu arī par pašu iegādātiem dzirdes aparātiem.

Problēma ir arī tā, ka bērniem ar dzirdes traucējumiem, kuri mācās vispārīgglītojošās skolas klasēs ar invaliditāti, bieži nav tulku/skolotāju palīgu vai asistentu, jo skola viņiem nespēj samaksāt.

Konferencē tika sniegts pārskats par jaundzimušo universālo dzirdes skrīninga (pārbaudes) un atbalsta programmu, kā arī apspriesti vēl dažādi citi ar bērnu atbilstību un izglītību saistīti aspekti. Izskatīšanai valdībā iesniegts vecāku sastādīts pieprasījums.

Joprojām Lietuvā nav ieviests attiecīgs jaundzimušo ar dzirdes traucējumiem reģistrs. Aprēķināts, ka katru gadu valstī dzimst aptuveni 30 – 40 bērnu, kuri ir nedzirdīgi vai ar dzirdes traucējumiem.

Kāda situācija šobrīd ir Latvijā?

Komentāru sniedz Latvijas Bērnu dzirdes centra vadītāja SANDRA KUŠĶE:

Latvijā ikviens bērns ar diagnozi vājdzirdība tiek 100% nodrošināts ar 2 digitālajiem 3 – 5 kanālu dzirdes aparātiem (atkarībā no dzirdes traucējuma pakāpes).

Bērni ar dzirdes traucējumiem mācās kā speciālās skolās, tā arī vispārīgglītojošās skolās, un situācija ir dažāda – ir bērni, kuriem ir asistenti, un ir bērni, kuriem to nav.

No 2008. gada Latvijā tiek veikts universālais jaundzimušo dzirdes skrīnings, kuru veicot katru gadu vidēji 40 – 60 bērniem tiek atklāti paliekoši dzirdes traucējumi. Svarīgi ir tos savlaicīgi konstatēt. Tāpēc pēc iespējas ātrāk jāveic dzirdes skrīnings un pēc tam arī dzirdes protezēšana, kamēr bērnam vēl ir iespējas attīstīt dzirdes centrus smadzenēs.

Ja pirmajos dzīvības gados to neveic, pēc tam dzirdes un valodas prasmes attīstīt vairs nav iespējams un vēlākā laika posmā pat visdārgākais un tehnoloģiski sarežģītākais dzirdes aparāts neko nelīdzēs. ▲

Sagatavoja: LNS Informācijas nodaļa

Par medicīnas pakalpojumiem

No šī gada 1. janvāra samazināta pacienta iemaksa par ārstēšanos slimnīcā – no 13,52 eiro uz 10 eiro dienā.

No pacienta iemaksām atbrīvoti bērni līdz 18 gadu vecumam, grūtnieces, trūcīgas personas, I grupas invalīdi,

politiski represētie un vēl vairākas iedzīvotāju grupas. Pacientiem ar onkoloģijas diagnozēm un tiem, kas ārstējas no atkarībām, par ārstēšanos slimnīcā – 7,11 eiro dienā.

Turpmāk pirmā onkologa vai hematologa konsultācija pacientam jānodrošina ne vēlāk kā 10 darba dienu laikā, kopš pacients vērsies ārstniecības iestādē.

Samazināts pacienta līdzmaksājums par visām valsts apmaksātajām operācijām, kas veiktas vienā reizē – no 42,69 eiro uz 31 eiro.

Speciālo pārtiku paliatīvās aprūpes uzskaitē esošajiem bērniem un cistiskās fibrozes slimniekiem apmaksā no valsts līdzekļiem.

Informāciju par valsts apmaksātiem veselības pakalpojumiem var saņemt, zvanot uz Nacionālā veselības dienesta bezmaksas informatīvo tālruni 80001234 (darba dienās no pl. 8.30 līdz 17) vai rakstot uz info@vmnvd.gov.lv. ▲

No Nacionālā veselības dienesta paziņojuma

Bez izziņas – stingrs sods

Pie stūres sēsties nedrīkst bez medicīniskās izziņas par šofera veselības stāvokļa piemērotību transportlīdzekļu (TL) vadīšanai. Neievērojot šo noteikumu, uz laiku var zaudēt tiesības, turklāt vēl jāmaksā arī soda nauda.

To apliecina gan Ceļu satiksmes drošības direkcija (CSDD), gan Valsts policija, kuras Sabiedrisko attiecību nodaļas vecākā speciāliste **Ilze Jurēvica** informē:

«Policija tagad pievērš pastiprinātu uzmanību tam, vai TL vadītājam ir derīga izziņa par veselības pārbaudi. Ja viņam tādas nav, auto vadīt ir aizliegts un tiesības noņem līdz brīdim, kad persona veic medicīnisko pārbaudi un samaksā uzlikto naudas sodu – 40 eiro. Šī gada janvārī šādi sodīti jau 389 vadītāji.»

Ja tiesības konfiscētas, tad turpināt automašīnas vadīšanu šoferis nedrīkst. Pie stūres jāsežas kādam citam, kuram ir tiesības un derīga medicīniskā izziņa. Mašīnu nost neviens neņem. Paša autovadītāja ziņā ir tas, kā automašīnu nogādāt mājās.

Tā kā medicīniskā pārbaude autovadītājiem nav jāveic katru gadu, lielākā daļa privātpersonu parasti aizmirst, kad beidzas termiņš. Šajā ziņā ieteicams autovadītājam reģistrēties CSDD e-pakalpojumu saņemšanai, jo tad nedēļu pirms izziņas derīguma termiņa beigām viņš saņems atgādinājumu no CSDD.

Vai ir derīga medicīniskā izziņa, autovadītājs var uzzināt CSDD piedāvāto e-pakalpojumu sadaļā *Vadītāja apliecības dati*; var zvanīt uz maksas informācijas tālruni 90004099 vai personiski vērsties CSDD nodaļā. ▲

Sagatavoja: Zigmārs Ungurs

JŪS JAUTĀJĀT – MĒS ATBILDAM

Par navigācijas aplikāciju Waze autobraucējiem

Kas ir Waze? Daudzi autobraucēji Latvijā jau lieto šo navigācijas programmu, taču ar daudzi par to nemaz nezina. Latvija ieņem otro vietu pasaulē pēc Waze lietotāju daudzuma attiecībā pret iedzīvotāju skaitu: no apmēram 500 000 aktīviem autobraucējiem vairāk nekā 100 000 autobraucēju lieto šo aplikāciju.

Waze ir navigācijas aplikācija mobilajā telefonā, kas bez maksas pieejama iOS, Android, Blackberry, Microsoft Windows Phone un Symbian operētājsistēmām viedtālrunos. Tomēr jāmaksā par mobilā interneta pieslēgumu, jo kartes, navigācijas un satiksmes informācijas datus aplikācija saņem tiešsaistē internetā.

Pirms pāris mēnešiem medijos parādījās jauna informācija, ka Latvijas Valsts ceļi (LVC) paplašina savas darbības ar navigācijas programmas aplikāciju Waze. Tās lietotāji Latvijā tagad savos tālrunos saņemot informāciju par braukšanas apstākļu pasliktināšanos un citas ziņas, kas šobrīd ļoti aktuālas visiem ceļu lietotājiem.

LVC solīja operatīvi informēt tajos gadījumos, kad uz ceļiem notiek kas ārkārtējs, piemēram, krasi pasliktinājušies braukšanas apstākļi, vai arī tad, ja nepieciešams atgādināt par tādām aktualitātēm kā ziemas riepu maiņa, maksimāli

pieļaujamā ātruma izmaiņas uz galvenajiem autoceļiem, to remonts, izdevīgākā maršruta izvēle sastrēgumos utt. Waze lietotāji šādos gadījumos savos viedtālrunos, aplikācijas sadaļā „Inbox” saņems attiecīgu uznirstošu paziņojumu.

Kā tad ir īstenībā?

Autovadītājs ZIGMĀRS UNGURS stāsta par savu pieredzi: „Wazi lietoju jau gadu un varu teikt: autovadītājiem šī programma ir zelta vērtē. Un ne tikai autovadītājiem, bet jebkuram, piemēram, tūristiem, lai neapmaldītos svešā pilsētā. Es pats šo programmu lietoju katru dienu. Kāpēc?

Tā parāda ceļā dažādus šķēršļus: sastrēgumus, ceļa remontu, avārijas, dažādas bīstamības, piemēram, ceļa malā stāvošu auto un tamlīdzīgi. Un vēl – programma parāda arī to, kurās vietās ir ceļu policisti. Ne jau vienmēr mēs braucam precīzi ar atļauto ātrumu, parasti ar mazliet lielāku, tāpēc ir svarīgi redzēt, ka priekšā ir ceļu policija un vajag uzmanīties.

Ļoti noderīgi ir tas, ka tiek uzrādīti sastrēgumi, tad jau laikus tos iespējams apbraukt pa citu ceļu. Ja jums ir Waze, tad jūs vispār nevarat apmaldīties, pat mežā sēņojot. Ieslēdziet Wazi, un kartē būs redzams, kur esat, uzspiediet galamērķi „mājas” un kartē iezīmēsies maršruts uz mājām, atliek tikai sekot tam.

Vēl programmā ir tāda iespēja – nosūtīt saiti (jūsu atrašanās vietas koordinātes) pa e pastu vai ar sms, kam vien vēlaties, piemēram, draugam. Draugs atvērs šo saiti datorā vai viedtālrunī, un viņam parādīsies Wazes karte ar jūsu atrašanās vietu. Viņš kartē varēs sekot jūsu braucienam (gluži kā spiegu filmās) un, piemēram, ja braucat pie viņa ciemos, viņš redzēs, cik tālu esat, un precīzi zinās jūsu ierašanās laiku.

Bet netiek pildīts Latvijas Valsts ceļu paziņojums, ka viņi autovadītājus brīdinās par braukšanas apstākļu pasliktināšanos un slideniem ceļiem, – tas pagaidām nav noticis! Esmu saņēmis no viņiem tikai vienu paziņojumu par ziemas riepu nomaiņu. Kopš tā laika nav vairs neviena paziņojuma, lai gan tieši tādas vajadzētu, it īpaši, kad ceļi daudzās vietās reizēm tik apledojuši un bīstami. LVC iecere vismaz līdz šim ir izgāzusies.” ▲

Plaviņieši uzņem copētājus

Plaviņu nedzirdīgo sporta klubs ik gadus organizē makšķerēšanas sacensības gan ziemā, gan vasarā. Šogad rit jau septītā sezona.

Februārī dažāda vecuma 26 makšķernieki no visas Latvijas – Valkas, Valmieras, Rīgas, Gulbenes, Rēzeknes un Plaviņām piedalījās kluba zemledus makšķerēšanas sacensībās Ērgļu novadā, Jumurdas ezerā. No paša rīta dalībnieki ieradās Jumurdas muižā, iepazinās ar to un iestiprinājās ar kafiju, tēju un pīrādziņiem. Tad deviņos no rīta sākās sacensības, kas ilga līdz diviem pusdienā.

Pēc sacensībām visi paēda pusdienas Jumurdas muižā, pēc tam turpat notika apbalvošanas ceremonija.

Individuāli pirmo vietu ieguva **Pauls Rozītis**, otro vietu – **Elvis Kristapsons** un trešo – **Artūrs Vindačs**. Komandu vērtējumā pirmie – **Pauls Rozītis/Aleksandrs Romanovs**, otrie **Elvis Kristapsons/Vadims Višņakovs**, pēc tam trešie **Oskars Lesiņš/Pēteris Ločmelis**.

Vislielāko zivi izcēla – **Aleksandrs Romanovs**. Tā bija 28,3 cm gara un 0,115 kg smaga.

Visjaunākais no dalībniekiem – **Paulis Kalniņš** (15 gadi).

Visi aizbrauca mājās apmierināti un priecīgi, gluži kā pēc labi padarīta darba. ▲

Ainārs Osmanis
Foto: **Raitis Rūrāns**

„Lielā Ludzas ziemas zivs 2015”

2015. gada 28. februārī Ciblas novadā uz Ludzas Lielā ezera biedrība „Sporta klubs „Latgols”” organizēja čempionātu zemledus makšķerēšanā „Lielā Ludzas ziemas zivs 2015”. Tajās piedalījās arī rēzeknieši – **Artūrs Vindačs**, **Andrejs Bogdanovs** un **Vadims Višņakovs**.

Sacensības notika individuālajā un komandu konkurencē, kur katrā – trīs dalībnieki. Komandas bija no dažādiem Latgales novadiem. Tā nu arī komanda no Rēzeknes RB jau agrā rītā ieradās uz šīm sacensībām.

Galvenais tiesnesis deva startu, un – „Nu ķeries, zivtiņ, lielā un mazā!” Mūsu makšķernieku lomā

krājās dažādas zivis, tādas kā plaudis, asaris, ķisis, rauda un citas. **A. Vindača** loms ar kopējo svaru 1.767 kg bija visveiksmīgākais, **A. Bogdanovam** veicās mazāk – 500 g zivju, bet **V. Višņakovam** nācās samierināties tikai ar 200 g.

Līdz ar to visas komandas loma kopējais sasniegums tomēr bija labs – 2.467 kg, kam pateicoties rēzekniešu komandas kopējā darba rezultāts – „Lielās Ludzas ziemas zivs 2015” čempionātā **3. vieta**. Vārdu sakot, mūsējie ir malači!

Rēzeknes RB makšķernieki piedalījušies daudzās līdzīgās sacensībās, ko organizē dzirdīgo sportā, un jūtas tur kā līdzvērtīgi partneri. Galvenais, kas visus vieno, ir ar aizrautību makšķerēšanas sportu, parasti valdošais pozitīvais sacensību gars un neapšaubāmi – arī lielāks vai mazāks iegūtais loms! ▲

Inese Geduša
Foto: **Artūrs Vindačs**

Boulingā jauns čempions

Latvijas Nedzirdīgo čempionāts boulinga vienspēlēs norisinājās 14. februārī Rīgā, boulinga centrā „Bowlero”.

Sieviešu konkurencē sacentās 11 dalībnieces un čempiones titulu izcīnīja **Līva Vaivade**. Jāpiebilst, ka viņa bija čempione pagājušajā gadā. Otrajā vietā **Anita Zdanovska**, trešo vietu tāpat kā 2014. gadā ieguva **Ilona Ozola**.

Vīriešiem 25 dalībnieku konkurencē par čempionu kļuva **Sergejs Vorobjovs**. Otrais palika **Māris Dukurs**, kurš bija čempions pagājušajā gadā, bet trešais – **Alvis Sprudzāns**. Interesanti, ka ar boulingu nodarbojas un šajās sacensībās piedalījās arī LNS prezidents **Edgars Vorslovs**. ▲

Zigmārs Ungurs
Foto: **Anita Zdanovska**

Liepavieši – čempioni

Latvijas Nedzirdīgo čempionāts basketbolā risinājās 7. – 8. martā Ķekavas sporta centrā „Bultas”. Piedalījās 4 komandas: „Nedzirdīgo boulinga/Barkava”, „Tālavas Nedzirdīgo sports”, „Liepava” un „Zaļā paparde”.

Vispirms katra komanda spēlēja ar katru, un „Liepava” uzvarēja visas pārējās komandas. „Tālavas Nedzirdīgo sports” zaudēja „Liepavai”, bet uzvarēja abas pārējās. „Nedzirdīgo boulinga/Barkava” uzvarēja komandu „Zaļā paparde”, bet pārējām komandām zaudēja, savukārt „Zaļā paparde” palika bez uzvarām.

Tad nāca divas finālspeles. Spēlē par trešo vietu cīnījās „Nedzirdīgo boulinga/Barkava” un „Zaļā paparde”. Rezultāts – 104:19, un 3. vietu iegūst „Nedzirdīgo boulinga/Barkava”.

Cīņā par čempiona titulu „Liepava” ar 65: 56 uzvarēja komandu „Tālavas Nedzirdīgo sports”.

Rezultatīvākie spēlētāji: **Guntis Vicinskis** ar 84 punktiem, **Julius Buinickas** ar 66 punktiem un **Kristaps Ķikurs** ar 63 punktiem. ▲

Zigmārs Ungurs
15

Pasākumi biedrībās aprīlī

RĪGĀ

- 1.04 pl. 16 Tradīciju pasākums „Nāc nākdama, Lieldiena” (Rītausmā)
 8., 15., 22., 29.04 pl. 16 Laikrakstu un žurnālu apskats (Rītausmā)
 10., 17., 24.04 pl. 11 Nūjošana (Elvīras ielā 19)
 13., 20.04 pl. 17 IK „Floristika” (Rīgas biedrībā)

JELGAVĀ

- 5.04 pl. 12 Tradīciju pasākums „Liieldienas” (pie LU parkā)
 14., 28.04 pl. 17 Informācijas un pārrunas (Sarmas ielā 4)
 18.04 pl. 13 Veselību veicinošs pasākums „Šautriņa” (Kristapa mājās)

TUKUMĀ

- 5.04 pl. 12 Tradīciju pasākums „Laiks ir olas ripināt”
 19.04 pl. 10 Veselību veicinošs pasākums novusā, šautriņā (Invalīdu sporta klubā)

SMILTENĒ

- 2.04 pl. 12 Smieklu diena „Smejies vesels!”
 9.04 pl. 12 Liieldienas pasākums „Oliņsvētki rullē!”
 13.04 pl. 12 Lekcija
 16.04 pl. 12 Informācijas diena
 18.04 pl. 12 Konference
 30.04 pl. 12 Talkas diena

RĒZEKNĒ

- 2.04 pl. 12 IK „Vissija”
 4.04 pl. 12 Uz Latgales kultūrvēstures muzeju
 6.04 pl. 12 Tradīciju pasākums „Liieldienas”
 9., 30.04 pl. 12 Informācijas diena
 14.04 pl. 12 IK „Saimniecīte”
 16.04 pl. 12 Senioru diena
 21.04 pl. 12 IK „Juniors”
 23.04 pl. 12 Tradīciju pasākums „Jurgu diena”
 28.04 pl. 12 Pašpalīdzības grupas nodarbības „Mēs varam!”

PLAVIŅĀS

- 7.04. pl.12 Informācijas diena
 11.04. pl.12 Tematiskais pasākums „Liieldienas”
 14.04. pl.12 Avīžu koplāsīšana
 17.04. pl.12 Radošais darbs
 20.04. pl.10 Floristika
 24.04. pl.12 Informācijas diena

VENTSPILĪ

- 1.04 pl. 12 Joku diena
 2., 11., 28.04 pl. 12 Psiholoģija sadzīvē
 4.04 pl. 14 Tradīciju pasākums „Liieldienas”
 7., 14., 30.04 pl. 12 Laikrakstu un žurnālu apskats
 11., 25.04 pl. 17 IK „Veselība”
 21.04 pl. 11 Informācijas diena
 25.04 pl. 11 IK „Dambrete”

LIEPĀJĀ

- 2., 7., 14., 21., 28.04 pl. 12 Pārrunas
 2., 7., 14., 21., 28.04 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats
 5.04 pl. 13 Tradīciju pasākums „Gaidām tevi, Liieldieniņa!”
 10., 17., 24.04 pl. 17.30 IK „Liedags”
 23.04 pl. 12 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
 25.04 pl. 12 Talka

ALŪKSNĒ

- 1.04 pl. 12 Smieklu diena „Smiesimies kopā!”
 7.04 pl. 12 Liieldienas pasākums „Krāsojam oliņas!”
 14.04 pl. 12 Informācijas diena
 23.04 pl. 12 Talkas diena
 27.04 pl. 12 Pārrunas

VALMIERĀ

2. 04 pl. 14 Atpūtas pasākums „Jaukās Liieldienas ...”
 7., 28. 04 pl. 14 Laikrakstu apskats
 9. 04 pl. 13 Tematisks pasākums „Valmieras vēsture” (tikšanās ar vārdzirdīgo skolas skolēniem)
 9. 04 pl. 14 Tematisks pasākums „Viss par kaķiem”
 11. 04 pl. 12 Talka
 12., 19., 26. 04 pl. 13 Dejošana „Zaķīša pirtiņa”
 14. 04 pl. 14 Žurnāla „Ieva” apskats
 16., 21. 04 pl. 14 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
 23. 04 pl. 14.30 Atjautības spēles „Asini prātu!”
 30. 04 pl. 14 IK „Es daru tā ...”

DAUGAVPILĪ

- 2., 7., 9., 14., 16., 21., 23., 28.04 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats
 7.04 pl. 14.30 Pārrunas par nedzirdīgo dzīvi
 14.04 pl. 14.30 Lekcija
 21.04 pl. 14.30 IK „Nezinīši”
 28.04 pl. 14.30 „Asini prātu” (par godu LNS jubilejai)

Līdzjūtības

Tuvs cilvēks neaiziet, tikai pārstāj līdzās būt ...

Izsakām līdzjūtību **ALĪNAI VIŠŅEVSKAI**, tēti mūžībā pavadot.

*Piekūst rokas, piekūst kājas,
 Ilgu mūžu staigājot.
 Klusi nolīkst sirmā galva,
 Mūža miegā aizmiegot.*

Skumjās noliecam galvas, atvadoties uz mūžu no ilggadīgās biedrības biedres **HILDAS SESKAS**, un izsakām visdziļāko līdzjūtību Elmāram, zaudējot mīļoto sievu.

Liepājas biedrība

Mīļi sveicam!

Pavasariņš sveiciens un daudz laimes dzimšanas dienā visiem gaviļniekiem no savējiem, no lielās LNS saimes!

*Lūk, ņemiet debess gabaliņu zilu
 Un lieciet baltu sniegpulksteni klāt,
 Vēl pūpolus un saulstariņus siltus –
 To visu vēlamies jums uzdāvināt.*

85

15.04 **HELĒNA KOZLOVSKA**, Rīgas
 20.04 **VANDA LĀCE**, Smiltenes

80

5.04 **FRANCIS MAURINŠ**, Rēzeknes
 24.04 **SPODRĪTE BEINARTE**, Rīgas

75

7.04 **VELTA CAPĻIGINA**, Rīgas
 8.04 **RAISA TORGVOCEVA**, Rīgas
 17.04 **IRINA HORUNA**, Rīgas
 20.04 **JURIJS KROTKOVŠ**, Rīgas
 26.04 **BIRUTA BRIEDE**, Rīgas

70

8.04 **LIDIJA MIHAILOVA**, Rīgas

65

6.04 **AIJA ĻEMEŠEVSKA**, Rīgas
 7.04 **NIKOLAJS LUKINS**, Rīgas
 7.04 **GEORGIJS STRUPKA**, Rīgas
 29.04 **REINIS JĀKSONS**, Smiltenes

55

5.04 **MIHAILS PUHOVSKIS**, Rīgas

50

13.04 **AUSMA ŠVEICARE**, Rīgas
 biedrība

Konkurss „LNS-95”

3. kārta

- Miniet 3 biedrus, kuriem piešķirta nominācija LNS Gada cilvēks!
- Kuras biedrības šogad atzīmēs savas pastāvēšanas jubilejas un kādas tieši?
- Nosauciet 3 lielākos realizētos LNS projektus ar ES finansējumu!
- Cik locekļu ir LNS Domes sastāvā?
- Kad notika pirmā Nedzirdīgo diena Vērmaņdārzā?

Ievēribai!

Paldies visiem līdzšinējiem konkursa dalībniekiem! Atgādinām: **jebkurā laikā līdz 5. maijam ikviens cilvēks vai vairāki kopā var vēl iesaistīties šajā konkursā**, iesūtīt atbildes uz visu 4 kārtu jautājumiem. Precīzāko atbilžu autori publiski saņems LNS prezidenta atzinības balvu.

Jautājumi tiek publicēti KS (nr.1-3). Tie pieejami arī LNS mājaslapas Jaunumu sadaļā (20. 03).

Atbildes sūtīt vai nodot: Elvīras ielā 19, Rīgā, LV-1083 vai epastā – kopsoli@lns.lv